

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

**PAŽYMA
DĖL X SKUNDO
PRIEŠ NACIONALINĮ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS,
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS
KLAIPĖDOS REGIONO APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTĄ
(NUO 2018-07-01 REORGANIZUOTAS Į APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTĄ)**

2019 m. birželio 20 d. Nr. 4D-2017/1- 1541
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo Klaipėdos gyventojų X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamento (toliau vadinama – NVSC Klaipėdos departamentas) ir tuomečio Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau vadinama – Klaipėdos RAAD, RAAD arba Departamentas; Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-277 reorganizuotas į Aplinkos apsaugos departamentą) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo skundus dėl pasikartojančios oro taršos – kvapų.

Pareiškėjas pateikė ir skundo papildymo raštą (skundas ir papildomas skundas kartu vadinami – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „2017 m. birželio–liepos mėnesiais, Klaipėdos miesto Vītės rajone [...] bei apylinkėse, taip pat ir Melnragėje [...] buvo jaučiami smarvės proveržiai [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „2017-07-12 RAAD gavo registruotą pranešimą [...] per Aplinkos apsaugos ministerijos informacinę sistemą, kurį peradresavo į NVSC“ [Klaipėdos departamentą].

2.3. „tiek NVSC, tiek RAAD, vietoj to, kad vykdytų savo funkcijas išnaudojant informacinių sistemų galimybes ir operatyviai imtųsi efektyvių priemonių tam, kad nustatytų oro teršėjus, tiesiog atsirašinėjo su teiginiais, kad „neturi informacijos“ apie pažeidimus. Vėliau vykdant susirašinėjimą kilo įtarimas, kad nei Klaipėdos RAAD, nei Klaipėdos NVSC net raštu neužklausė ir nepatikrino nei vienos įmonės pagal nurodytus faktus, kad pažeidimus ir pažeidėjus išsiaiškintų bei užkirstų kelią tokiems smarvės protrūkiams ateityje.“

2.4. „Iš NVSC gaunamas raštas, kad sudaryta Komisija. Kažkodėl toliau iš NVSC rašte 2017-08-22 prašoma vėl pateikti informaciją apie smarvę papildomai [...]. Kai vėl į NVSC 2017-08-28 ta pati informacija pateikiama – tada NVSC 2017-09-20 rašo, kad smarvės užfiksuoti nepavyko ir informacijos apie incidentus neturi [...]“

2.5. „[...] toks biurokratinis žaidimas su Komisija gaunasi: Komisija prašo informacijos, kurią iš esmės jau turi, nes Komisija tos informacijos pagrindu ir buvo sudaryta (?), o paskui sakoma, kad duomenų apie įmonėse įvykusius incidentus neturi.“

2.6. „[...] rašte iš NVSC teigiama, kad NVSC neturi prisijungimo per Aplinkos apsaugos ministerijos informacinę sistemą: „NVSC Klaipėdos departamentas prisijungimo prie šio adreso

neturi“ – kai tuo tarpu net nepamėgino atsidaryti nuorodos, nes prieiga vieša ir jokio prisijungimo net nereikia.“

2.7. „NVSC Klaipėdos departamento direktoriaus 2017-07-20 įsakymu Nr. VK-8 „Dėl kvapų kontrolės komisijos gyventojų skundą dėl kvapų, susijusių su AB „C“ ir UAB „B“ vykdoma veikla, nagrinėjimui yra sudaryta kvapų kontrolės komisija, susidedanti iš NVSC Klaipėdos departamento atstovų, Aplinkos apsaugos agentūros, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos. [...] jokios oficialios informacijos Komisijos vardu nebuvo pateikta. Tai kyla klausimas, ką ta Komisija nuveikė?“

2.8. „Įsigilinus į situaciją, aiškėja esminiai faktai apie biurokратиšką požiūrį į tarpinstitucinį (ne)bendradarbiavimą. Institucijos tiek NVSC, tiek RAAD nebendradarbiavimo ir biurokratizmo požymiai aiškėja gavus atsakymus iš abiejų institucijų, abi nurodo, kad neturi įgaliojimų, kompetencijų ir pan., ir nurodo, kad persiunčia pagal kompetenciją [...]“

2.9. „Išnagrinėjus atsakymus iš Institucijų kyla įtarimai, kad nei NVSC, nei RAAD net nepasistengė raštu užklausti minėtų įmonių pagal skunde nurodytus faktus ir surinkti pradinę informaciją, o tada pagal situaciją spręsti, ar turi būti inicijuojami neplaniniai patikrinimai įtraukiant / per RAAD, ar ne.“

2.10. „[...] susidaro įspūdis, kad Institucijos piktnaudžiauja savo (ne)veikimu ir „atsirašinėja“ visaip kaip interpretuodamos raštus ar „apsimesdamos“, kad neturi informacijos. Institucijos, tikėtina, nesiima adekvačių priemonių išsiaiškinimui tiesiogiai – nedelsiant (oro tarša – smarvė būna momentinė, tačiau paminėtu periodu birželio–liepos mėnesiais labai dažnai pasikartodavo ir trukdavo kelias valandas ar net pusdienius ar visą dieną) ir netiesiogiai – po taršos įvykio, tarkim, raštu užklauskiant potencialius teršėjus pagal nurodytus faktus ir atliekant patikras pas galimus teršėjus: pradedant oro teršimo prevencijos organizacinių priemonių patikra ir baigiant techninių priemonių panaudojimu bei konkrečių faktų nagrinėjimu.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui papildomai pateikė:

3.1. *Klaipėdos RAAD 2017-07-20 raštą Nr. (9)-LV4-1625, kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.1.1. „Departamentas informacijos apie ūkio subjektų, vykdančių naftos produktų krovą šiaurinėje Klaipėdos miesto dalyje, technologinius sutrikimus, kurie galėjo įtakoti naftos produktų koncentracijos padidėjimą aplinkos ore, neturi“;

3.1.2. „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 str. 8 d. siunčiame pranešimą tolimesniam nagrinėjimui pagal kompetenciją“;

3.1.3. „Informuojame, kad šiuo metu Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – Agentūra) mobili tyrimų laboratorija Švyturio g. 10, Klaipėdos mieste, atlieka į aplinkos orą išmetamų teršalų kontrolę. Siekiant įvertinti galimą naftos produktų krovos įmonių poveikį aplinkos oro kokybei [...] kreipėmės į Agentūrą dėl tyrimų papildymo benzeno matavimais. Apie gautus tyrimų rezultatus informuosime atskiru raštu“;

3.2. *NVSC Klaipėdos departamento 2017-07-24 raštą Nr. 2.3-2890 (16.3.187.3.12), kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.2.1. „Taisyklėse [Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklėse; toliau vadinama ir – Taisyklės] reglamentuota tvarka, kaip turi būti tiriami pareiškėjų skundai, susiję su kvapais. Taisyklėse nurodyta, kad skundas gali būti priimamas tik tais atvejais, kai jame pateikiami šie duomenys: [...]“;

3.2.2. „Informuojame Jus, kad NVSC Klaipėdos departamento direktoriaus 2017-07-20 įsakymu Nr. VK.3-8 „Dėl kvapų kontrolės komisijos“ gyventojų skundų dėl kvapų, susijusių su AB „C“ [Bendrovė-1] ir UAB „B“ [Bendrovė-2] vykdoma veikla, nagrinėjimui yra sudaryta kvapų kontrolės komisija“;

3.2.3. „Prašome raštu informuoti NVSC Klaipėdos departamentą [...], kada Jūsų gyvenamojoje aplinkoje yra jaučiamas kvapas, kada jis intensyviausias, bei nurodyti laiką, kada siūlote atlikti kvapo kontrolę. Skundas bus nagrinėjamas tik gavus reikalingą informaciją“;

3.3. *NVSC Klaipėdos departamento 2017-07-26 raštą Nr. 2.3-2932 (16.3.187.3.12), kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.3.1. „NVSC Klaipėdos departamentas duomenų, kad 2017 m. birželio 24 d., liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 dienomis Jūsų gyvenamojoje aplinkoje buvo jaučiamas naftos kvapas, neturėjo, kadangi Jūsų informacijoje nurodytas internetinis adresas yra Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos apsaugos kontrolės informacinės sistemos internetinis adresas. NVSC Klaipėdos departamentas prisijungimo prie šio adreso neturi. Be to, NVSC Klaipėdos departamentas tiesiogiai negavo Jūsų skundo ir negalėjo pradėti jo nagrinėjimo“;

3.3.2. „Siekdamas, kad kvapų kontrolės komisija galimo kvapo vietoje patikrinimą galėtų vykdyti operatyviai, iš karto, gavus gyventojų pranešimą apie jaučiamus kvapus, NVSC Klaipėdos departamento direktoriaus įsakymu sudaryta kvapų kontrolės komisija. Todėl, jeigu gyvenamosios aplinkos ore bus jaučiamas naftos produktų kvapas, prašome apie tai nedelsiant informuoti NVSC Klaipėdos departamentą [...]. Tokiu atveju galimo kvapo vietoje patikrinimas būtų vykdomas tik darbo valandomis“;

3.3.3. „Pažymėtina, kad, jeigu kvapo kontrolės I-ojo etapo veiksmus būtina atlikti ne darbo valandomis (vakaro, nakties, poilsio dienomis), NVSC Klaipėdos departamentas apie numatomą kontrolės atlikimą turėtų būti informuotas darbo metu, kad būtų galimybė sukviesti kvapų kontrolės komisijos narius“;

3.3.4. „Pakartotinai informuojame Jus, kad NVSC Klaipėdos departamentui nesuteikti įgaliojimai tikrinti, ar ūkio subjektai laikosi aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, nustačius pažeidimus teikti privalomus nurodymus, stabdyti aplinkai kenksmingos veiklos vykdymą, stabdyti leidimo (licencijos) galiojimą ar jį panaikinti, taikyti administracines poveikio priemones. Informaciją, kas galėjo lemti kvapų atsiradimą Jūsų gyvenamojoje aplinkoje, Jums galėjo pateikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamentas, kuris įgaliotas vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę“;

3.3.5. „Pakartotinai informuojame Jus, kad, jeigu nepateiksite prašomos informacijos, kuri buvo nurodyta NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. liepos 24 d. rašte [...], Jūsų skundas nebus nagrinėjamas“;

3.4. *savo 2017-08-10 kreipimąsi elektroniniu paštu į NVSC Klaipėdos departamentą, kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.4.1. „apgailėtinas „ale operatyvus“ sprendimas dėl darbo valandų (?!), kai smarvė jau seniai išgaravusi – o taip vyksta dažnai. Jūs bandysite kažką nustatyti ir vėl nerasite?“

3.4.2. „Jei turite konstruktyvių pasiūlymų, kaip situaciją pakeisti įskaitant stebėseną ir kontrolę ne darbo valandomis – prašome pateikti [...]“;

3.4.3. „Prašome atsakyti, kokius veiksmus atlikote ir kaip patikrinote nors vieną galimai įtariamą taršos įmonę (pvz., Bendrovė-1) – kokia veikla buvo vykdoma ir kaip buvo užtikrinama smarvės prevencija būtent 2017 m. birželio 24 d., liepos 1, 5, 6 ir 9 dienomis“;

3.4.4. „Atsakydamas į Jūsų prašymą pateikti informaciją, pakartotinai nurodau, kad ją pateikiau ir registravau AAKIS sistemoje [...]. Taip pat detalai nurodžiau elektroniniame laiške 2017-07-24, kurį Jūs gavote“;

3.4.5. „Negavau iš jūsų jokio papildomo atsakymo apie NVSC atliktus veiksmus“;

3.5. *NVSC Klaipėdos departamento 2017-08-22 raštą Nr. 2.3-3218 (16.3.187.3.12) (parengtas atsakant į Pareiškėjo 2017-08-10 el. laišką), kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.5.1. „[...] informuojame Jus, kad informacija, kuri yra skelbiama Jūsų nurodytoje informacinėje sistemoje, negali būti vertinama kaip skundas, kadangi pateikta informacija neatitinka Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių [...] reikalavimų. Pažymime, kad kvapų kontrolė vykdoma ir gavus vieno asmens skundą (gyventojų parašų rinkti nereikia), tačiau jis turi atitikti Taisyklių reikalavimus“;

3.5.2. „NVSC Klaipėdos departamentas apie numatomą kontrolės atlikimą vakaro, nakties, poilsio dienomis turėtų būti informuotas darbo metu, kadangi kontrolę atliekantys pareigūnai

privalo laikytis tam tikrų administracinių procedūrų, kontrolės atlikimo tvarkos (darbas „ne darbo metu“ turi būti tinkamai įformintas)“;

3.5.3. „Jei nepateiksite prašomos informacijos, kuri buvo nurodyta NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. liepos 24 d. rašte [...], Jūsų skundas nebus nagrinėjamas“;

3.6. *savo 2017-08-28 kreipimąsi į NVSC Klaipėdos departamentą, kuriame, be kita ko, nurodyta: „atsakydamas į prašymą Jūsų rašte 2017-08-22 patikslinti duomenis [...] pakartotinai teikiu Jūsų prašomą patikslintą informaciją, pagal reikalavimus Taisyklėse: [...]“;*

3.7. *NVSC Klaipėdos departamento 2017-09-20 raštą Nr. 2.3-3539 (16.3.187.3.12), kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.7.1. „Informuojame Jus, kad [...] [NVSC] Klaipėdos departamentas kreipėsi į Bendrovę-1 ir Bendrovę-2, prašydamas informuoti, kokiomis dienomis ir kokių naftos produktų krova bus vykdoma“;

3.7.2. „[...] informuojame Jus, kad NVSC Klaipėdos departamento specialistai, turėdami informaciją apie tai, kada vykdoma naftos produktų krova, periodiškai nuvyksta (darbo ir ne darbo metu, savaitgaliais) į vietas, kurias Jūs nurodėte el. laiške, tačiau naftos kvapo užfiksuoti iki šiol nepavyko. Kvapų kontrolės atlikimą apsunkina ir tai, kad kvapo sklaida, priklausomai nuo meteorologinių sąlygų, greitai kinta“;

3.7.3. „NVSC Klaipėdos departamentas informacijos apie Įmonėse įvykusius incidentus Jūsų nurodytomis dienomis, kada buvo jaučiamas naftos produktų kvapas, neturi“;

3.8. *savo 2017-09-25 kreipimąsi į NVSC Klaipėdos departamentą, kuriame, be kita ko, nurodyta: „Gavus Jūsų raštą 2017-09-20 [...] susidaro įspūdis, kad Jūs neatlikote jokių konkrečių patikros veiksmų įmonėse pagal nurodytus faktus, kad surinktumėte informaciją apie įvykusius incidentus. Prašau tiksliai nurodyti ir paaiškinti: kada ir iš kokių įmonių pareikalavote informacijos apie galimus pažeidimus dėl oro taršos – smarvės būtent 2017-06-24–2017-07-09 dienomis? Ar / kokius įspėjimus gavo konkrečių įmonių atsakingi pareigūnai“;*

3.9. *NVSC 2017-10-04 raštą (parengtą atsakant į Pareiškėjo 2017-09-25 kreipimąsi), kuriame, be kita nurodyta: „[...] NVSC Klaipėdos departamentas kreipėsi į Įmones prašydamas informuoti apie 2017 m. birželio 24 d. – liepos 9 d. įvykusius incidentus. Įmonės NVSC Klaipėdos departamentą informavo, kad nurodytu laikotarpiu incidentų nebuvo“;*

3.10. *Melnragės bendruomenės (toliau vadinama – Bendruomenė) 2017-11-14 kreipimąsi į NVSC Klaipėdos departamentą (kopija pateikta Klaipėdos miesto merui), kuriame, be kita ko, nurodyta: „Kreipiamės dėl pastaruoju metu nuolat pasikartojančios oro taršos – kvapiųjų dujų smarvės Melnragės teritorijoje bei Lideikio gatvėje. Buvo pastebėta pasikartojanti oro tarša, pasireiškianti itin intensyviais naftos pobūdžio kvapais, kurie verčia gyventojus jaustis blogai net jų namuose. [...]. Prašome atlikti analizę ir nustatyti oro taršos objektą, pateikti kontrolės pažeidimus, kada atlikti oro taršos matavimai bei kokie jų rezultatai. Prašome svarstyti klausimą dėl Olfaktometro įsigijimo Klaipėdos miestui“;*

3.11. *savo 2017-07-21 el. paštu Klaipėdos RAAD teiktą kreipimąsi, kuriame, be kita ko, prašoma atsakyti į keliamus klausimus:*

„1) kokias įmones apklausėte ir patikrinote dėl galimos oro taršos?“ „2) teigiate, kad informacijos apie oro taršą skunde nurodytais laikais neturite [...], tai ar gyventojų pranešimų Jums nepakanka?“; „3) Jūsų RAAD manymu, kokios prielaidos ir kodėl buvo skleidžiama smarvė“;

3.12. *Klaipėdos RAAD 2017-08-24 raštą Nr. (9)-LV4-1886 (parengtą atsakant į Pareiškėjo 2017-07-21 kreipimąsi), kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.12.1. „Informuojame, kad Bendrovė-1 turi išduotą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą Nr. [...], o Bendrovė-2 taršos leidimą Nr. [...], kuriuose yra nustatytos privalomos sąlygos informuoti Departamentą ir Aplinkos apsaugos agentūrą (toliau – Agentūra), kai įrenginyje įvyksta gamybiniai sutrikimai, dėl kurių gali padidėti teršalų išmetimas į aplinką. Tokių pranešimų iš krovą vykdančių bendrovių šiais metais negavome“;

3.12.2. „Reaguodami į Jūsų pranešimą dėl naftos kvapo šiaurinėje miesto dalyje ir siekdami įvertinti galimą naftos produktų krovos įmonių poveikį aplinkos oro kokybei, 2017-07-14 raštu [...]

kreipėmės į Agentūrą dėl benzeno koncentracijos matavimų atlikimo. Agentūros mobili tyrimų laboratorija š. m. [2017] liepos 17–26 d. šiaurinėje Klaipėdos miesto dalyje atliko aplinkos ore esančio benzeno matavimus. Atlikus tyrimus nustatyta, kad benzeno kiekiai yra žemiau prietaiso aptikimo ribos ir neviršija patvirtintų ribinių verčių“;

3.13. *savo 2017-08-28 el. paštu Klaipėdos RAAD teiktą kreipimąsi, kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.13.1. „[...] vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo principu „vienas langelis“ prašau pateikti pilną kompleksinį atsakymą į mano 2017-07-12 paklausimą, įskaitant gautą iš Jūsų informaciją (2017-07-20), kurią jūs persiuntėte Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui (NVSC) [...]“;

3.13.2. „[...] panašu, kad ir NVSC neturi tinkamų įgaliojimų kvapų taršos gyvenamojoje aplinkoje problemoms spręsti, nes, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nuostatomis, tikrinti, ar ūkio subjektai laikosi aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, nustačius pažeidimus teikti privalomuosius nurodymus, stabdyti aplinkai kenksmingos veiklos vykdymą, stabdyti leidimo (licencijos) galiojimą ar jį panaikinti, taikyti administracines poveikio priemones įgaliotos aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekančios institucijos – būtent regionų aplinkos apsaugos departamentai“;

3.13.3. „Atsižvelgiant į aukščiau paminėtą situaciją, prašau pateikti pilną kompleksinį atsakymą į mano 2017-07-12 paklausimą, įvertinus ir NVSC įgaliojimus bei surinktą informaciją“;

3.14. *Klaipėdos RAAD 2017-10-11 raštą Nr. (9)-LV4-2252, kuriame, be kita ko, nurodyta:*

3.14.1. „Informuojame, kad Departamentas nėra kompetentinga institucija, kuri galėtų vertinti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) atliekamus tyrimus bei teikiamą informaciją“;

3.14.2. „Atsižvelgiant į tai, kad kvapų gyvenamojoje aplinkoje kontrolę vykdo NVSC, Departamentas, gavęs pranešimus apie aplinkos oro taršą, pradžioje tiria, ar yra viršijamos aplinkos oro kokybės normos ir standartai, ir tikrai kai nustatomi šių normų ar standartų viršijimai, yra ieškomas kaltininkas – ūkio subjektas, kurio vykdoma ūkinė veikla galėjo sąlygoti šių aplinkos kokybės normų ir standartų viršijimą. Įvertinus 2017 m. liepos 17–27 dienomis atliktų benzeno tyrimų gautus rezultatus, neplaniniai patikrinimai nebuvo vykdomi“;

3.15.–*Klaipėdos RAAD adresuotą Bendruomenės 2017-11-14 kreipimąsi (kopija pateikta Klaipėdos miesto merui), kuriame, be kita ko, nurodyta: „Kreipiamės dėl pastaruoju metu nuolat pasikartojančios oro taršos – kvapiųjų dujų smarvės Melnragės teritorijoje bei Lideikio gatvėje. Buvo pastebėta pasikartojanti oro tarša, pasireiškianti itin intensyviais naftos pobūdžio kvapais, kurie verčia gyventojus jaustis blogai net jų namuose. [...]. Prašome atlikti analizę ir nustatyti oro taršos objektą, pateikti kontrolės pažeidimus, kada atlikti oro taršos matavimai bei kokie jų rezultatai. Prašome svarstyti klausimą dėl Olfaktometro įsigijimo Klaipėdos miestui“;*

3.16. *Klaipėdos RAAD 2017-11-16 raštą Nr. (9)-LV4-2624 (parengtą atsakant į Bendruomenės 2017-11-14 kreipimąsi), kuriame, be kita ko, nurodyta: „Informuojame, kad atsižvelgiant į gautą prašymą Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos miesto agentūros specialistai vykdo tyrimą savo kompetencijos ribose. Apie atlikto tyrimo rezultatus pareiškėja bus informuota atskiru raštu.“*

4. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išsiaiškinti dėl Skunde nurodytų aplinkybių.

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją (toliau vadinama – Ministerija), tuometį Klaipėdos RAAD, NVSC Klaipėdos departamentą, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. *Ministerija* Seimo kontrolierių informavo:

6.1. „Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 8 punktą įgalioja NVSC vykdyti kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose.

NVSC pareiškėjų prašymus, skundus dėl gyvenamosios aplinkos oro taršos iš ūkinėje komercinėje veikloje naudojamų stacionarių taršos šaltinių nagrinėja ir sprendimus priima Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių [...] nustatyta tvarka“ (Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklės toliau vadinamos ir Taisyklėmis).

6.2. „Kvapų kontrolės atlikimo procedūros Taisyklėse reglamentuotos atsižvelgiant į kvapo, kaip veiksnio, savybes (nepastovus, trumpalaikis, greitai kintantis, priklausantis nuo meteorologinių sąlygų įvairaus intensyvumo ir skirtingai žmonių suvokiamas), gyvenamosios aplinkos oro taršos kvapais tyrimų kaštus ir siekiant užtikrinti tikslingą ir kryptingą kvapų kontrolės procedūrų vykdymą, kvapo identifikavimą, priežastinio ryšio tarp gyvenamojoje aplinkoje esančio ir iš ūkinės komercinės veiklos sklindančio kvapo nustatymą. Vadovaujantis Mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų ir jų kainų sąrašu, patvirtintu [...] sveikatos apsaugos ministro 1994 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. 373 „Dėl mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų ir jų kainų sąrašo patvirtinimo“, kvapo koncentracijos nustatymo dinaminės olfaktometrijos metodu kaina yra 193,70 Eur (vieno mėginio kaina), vieno mėginio paėmimo kvapo koncentracijos laboratoriniams tyrimams kaina – 35,71 Eur, kvapo sklaidos vertinimo kaina (1 val.) – 22,36 Eur. Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos duomenimis, viename kvapą skleidžiančiame objekte gali būti imamas daugiau nei vienas kvapo mėginys (vidutiniškai 5–7 mėginiai). Kvapo sklaidos modeliavimo trukmė priklauso nuo objekto, kuriame atliekama kvapų kontrolė, ir gali trukti nuo 30 iki 70 val.“

6.3. „[...] vadovaujantis Taisyklių 6 punkto nuostatomis, pareiškėjas skunde turi nurodyti savo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą ir kontaktinius duomenis, ūkinės komercinės veiklos, kurioje naudojami stacionarūs taršos šaltiniai skleidžia kvapą gyvenamosios aplinkos ore, vykdytojo pavadinimą, veiklos vykdymo adresą. Siekiant užtikrinti, kad kvapų kontrolė būtų atlikta kvapo sklaidimo metu, pareiškėjas skunde taip pat turi nurodyti kvapo pobūdį ir laiką, kada dažniausiai jaučiamas kvapas, kada jis būna intensyviausias, kada pareiškėjas siūlo atlikti kvapo kontrolę. Turėdama nurodytą informaciją kvapų kontrolės komisija gali organizuoti kvapų kontrolę taip (tokiu metu), kad ji būtų tikslingiausia, efektyviausia ir kvapas būtų nustatytas.“

6.4. „Vadovaujantis Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nuostatomis, tikrinti, ar ūkio subjektai laikosi aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės normų, nustačius pažeidimų teikti privalomuosius nurodymus, stabdyti aplinkai kenksmingos veiklos vykdymą, stabdyti leidimo (licencijos) galiojimą ar jį panaikinti, taikyti administracines poveikio priemones įgaliosios aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdančios institucijos regionų aplinkos apsaugos departamentai, Aplinkos apsaugos agentūra. NVSC minėti įgaliojimai nesuteikti. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės Lietuvos Respublikoje priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija.“

6.5. „Ministerijos nuomone, darbas ne įstaigos darbo metu (viršvalandinis darbas, darbas poilsio, švenčių dienomis, naktį ir pan.) turi būti organizuojamas ir įforminamas Lietuvos Respublikos darbo kodekso, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo ir poįstatyminių teisės aktų nustatyta tvarka.“

6.6 „Gyvenamosios aplinkos oro tarša kvapais dažniausiai siejama su tam tikros veiklos vykdymo reikalavimų pažeidimais ar netinkamu jų įgyvendinimu (pvz., netinkamai tvarkomos atliekos, mėšlas, srutos, netinkamai įrengiami, eksploatuojami statiniai ir (arba) patalpos, pažeidžiamas technologinis procesas, nesilaikoma leidime (licencijoje) nustatytų sąlygų ir kt.). Sveikatos apsaugos ministerijos nuomone, siekiant užtikrinti efektyvų kvapų gyvenamosios

aplinkos ore valdymą ir priežiūrą, visų pirma būtina užtikrinti kvapų valdymo priemones, kurios padėtų išvengti kvapų susidarymo taršos šaltinyje, o jiems atsiradus – apribotų jų sklaidimą į aplinką, ir reglamentuoti kvapų valdymą vadovaujantis bendraisiais aplinkos oro kokybės valdymo ir aplinkos apsaugos principais.

Lietuvoje kvapai nėra valdomi bendraisiais aplinkos oro kokybės valdymo ir aplinkos apsaugos principais. Pagrindiniuose Lietuvos įstatymuose, susijusiuose su aplinkos apsauga ir aplinkos oro kokybės valdymu, neminimas žodis „kvapas“, tačiau įvertinant tai, kad kvapą sukelia cheminė medžiaga ar cheminių medžiagų mišinys, ir tai, kad kvapas gali atsirasti dėl žmonių veiklos, bei tai, kad jis gali pakenkti žmonių sveikatai, aplinkos oro kokybei bei turtui (t. y. apriboti laisvą naudojimąsi turtu, nuosavybe ar pakenkti verslui), kvapas turėtų būti priskirtas aplinkos oro teršalams. Visa aplinkos oro taršos reguliavimo ir prevencinė sistema, fizinių ir juridinių asmenų pareigos apsaugant aplinkos orą ir žmonių sveikatą, valdžios institucijų kompetencija ir kitos priemonės bei nuostatos, nurodytos Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymuose, turėtų būti siejamos ir su kvapo, kaip aplinkos oro teršalo, reguliavimu bei valdymu, taip pat ir su aplinkos apsaugos samprata.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsniu, savivaldybėms suteikti įgaliojimai spręsti, kokie papildomi reikalavimai siekiant sveikesnės gyvenamosios aplinkos gali būti taikomi konkrečioje vietovėje, ir šiuos reikalavimus nustatyti.“

7. NVSC Seimo kontrolierių informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

7.1. „Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad NVSC vykdo kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose. [...] NVSC vykdo kvapų kontrolę dėl ūkinėje komercinėje veikloje naudojamų stacionarių taršos šaltinių skleidžiamų kvapų gyvenamosios aplinkos ore pagal Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių [...] reikalavimus. Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 nurodyta, kad kvapo koncentracijos ribinė vertė taikoma tik iš ūkinėje komercinėje veikloje, kurioje naudojami stacionarūs taršos kvapais šaltiniai, kylantiems kvapams vertinti. Kvapo koncentracijos ribinė vertė netaikoma paties asmens ūkinės komercinės veiklos keliamo ir jį veikiančio kvapo atvejais, kvapui darbo vietose vertinti bei avarių ir ekstremalių situacijų sukeliančių taršą kvapais ir jų likvidavimo atvejais. Taisyklėse nurodyta, kad kvapų kontrolė atliekama gavus asmens (asmenų) prašymą, pareiškimą, skundą, kuriame asmuo (asmens) skundžiasi iš ūkinėje komercinėje veikloje naudojamų stacionarių taršos šaltinių skleidžiamais kvapais gyvenamosios aplinkos ore. Skunde pareiškėjas turi nurodyti savo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą ir kontaktinius duomenis, ūkinės komercinės veiklos, kurioje naudojami stacionarūs taršos šaltiniai skleidžia kvapą gyvenamosios aplinkos ore, vykdytojo pavadinimą, veiklos vykdymo adresą, pateikti informaciją apie kvapo pobūdį bei laiką, kada jaučiamas kvapas, kada jis intensyviausias, ir laiką, kada pareiškėjas siūlo atlikti kvapo kontrolę. Jeigu skunde nenurodyti aukščiau išvardinti duomenys, raštu prašoma pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir nurodoma, kad skundas bus nagrinėjamas tik gavus trūkstamą informaciją.“

7.2. „Taisyklėse nurodyta tvarka, kaip nagrinėjami skundai, susiję su kvapais. [...]“

7.3. „1. NVSC Klaipėdos departamente gauti ir registruoti Pareiškėjo kreipimaisi:

- 2017 m. liepos 20 d. (reg. Nr. 1.3-9761) Klaipėdos RAAD 2017 m. liepos 20 d. raštu Nr. (9)-LV4-1625 „Dėl informacijos pateikimo“ persiųstas per Aplinkos apsaugos kontrolės informacinę sistemą gautas Pareiškėjo pranešimas dėl besikartojančių naftos kvapų gyvenamojoje aplinkoje;

- 2017 m. liepos 24 d. el. laiškas (reg. Nr. 1.3-9937);

- 2017 m. rugpjūčio 10 d. el. laiškas (reg. Nr. 1.3-10855);

- 2017 m. rugpjūčio 28 d. el. laiškas (reg. Nr. 1.3-11796);

- 2017 m. rugsėjo 25 d. el. laiškas (reg. Nr. 1.3-13275).
- NVSC Klaipėdos departamento *atsakymai Pareiškėjui*:
 - NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. liepos 26 d. raštas Nr. 2.3-2890 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“;
 - NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. liepos 24d. raštas Nr. 2.3-2932 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“;
 - NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. rugpjūčio 22 d. raštas Nr. 2.3-3218 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“;
 - NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. rugsėjo 20 d. raštas Nr. 2.3-3539 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“;
 - NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. spalio 4 d. raštas Nr. 2.3-3699 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“;
 - NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. gruodžio 8 d. raštas Nr. 2.3-4445 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“.

2. Klaipėdos RAAD persiūsta Pareiškėjo informacija neatitiko Taisyklių reikalavimų, todėl NVSC Klaipėdos departamentas 2017 m. liepos 24 d. raštu Nr. 2.3-2890 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Pareiškėją dėl papildomos informacijos pateikimo.

Pareiškėjo 2017 m. rugpjūčio 28 d. el. laiške pateikta informacija buvo neišsami, t. y. neatitinkanti Taisyklėse nustatytų reikalavimų, Pareiškėjas nenurodė, kada konkrečiai jis siūlo atlikti kvapų kontrolę, tik nurodė, kad „kvapo kontrolė turi būti atliekama nuolatos, ypatingai ne darbo metu, savaitgaliais ir švenčių dienomis, kai, tikėtina, vyksta oro tarša ir piktnaudžiaujama kontrolės tarnybų vangiu (ne)veikimu tuo metu“.

7.4. „NVSC Klaipėdos departamento specialistai, žinodami, kad sklindantis kvapas yra nepastovus, trumpalaikis, priklauso nuo vėjo krypties bei kraunamų naftos produktų rūšies, taip pat siekdami, kad skundo nagrinėjimas nesibaigtų pirmojo etapo metu, jeigu kvapų kontrolės komisija neužfiksuotų kvapo, kuris gali būti susijęs su nagrinėjamų įmonių veikla, ne kartą vyko į Pareiškėjo nurodytas gyvenamąsias aplinkas. Nuvykus į nurodytas vietas buvo siekiama nustatyti kvapo sklidimo tendencijas, kad Komisija būtų kviečiama tikslingai. **Dokumentų, įrodančių ir pagrindžiančių atliktus minėtus darbus, pateikti negalime, kadangi Taisyklėse tokie veiksmai nenumatyti.** Nepaisant to, 2017 m. rugsėjo 20 d. raštu Nr. 2.3-3539 (16.3.187.3.12) „Dėl informacijos pateikimo“ Pareiškėjas vis tiek buvo informuotas, kad NVSC Klaipėdos departamento specialistai, turėdami informaciją apie tai, kada vykdoma naftos produktų krova, periodiškai nuvyksta (darbo ir ne darbo metu, savaitgaliais) į vietas, kurios buvo nurodytos Pareiškėjo el. laiške, tačiau naftos produktų kvapo nebuvo užfiksuota.“

7.5. „NVSC Klaipėdos departamento direktoriaus 2017 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. VK.3-8 „Dėl kvapų kontrolės komisijos“ sudaryta kvapų kontrolės komisija, susidedanti iš Aplinkos apsaugos agentūros, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos ir NVSC Klaipėdos departamento atstovų (toliau – Kvapų kontrolės komisija), dėl Bendrovės-1, vykdančios veiklą adresu: [...] ir Bendrovės-2, vykdančios veiklą adresu: [...], skleidžiamo kvapo gyvenamosios aplinkos adresais: Malūnininkų g. 20, Stadiono g. 17, Sportininkų g. 32, Pušyno g. 33, Švyturio g. 18, Molo g. 7, Klaipėda, **ore 2017 m. spalio 6 d. nakties metu įvertino kvapą bei jo pobūdį.** Kvapų kontrolės komisijos išvada – minėtose gyvenamosiose aplinkose kvapas nebuvo jaučiamas.

Taisyklėse nurodyta, kad galimo kvapo vietoje patikrinimo metu Komisijai nustačius, kad gyvenamosios aplinkos ore kvapas nėra jaučiamas arba jaučiamas kvapas negali būti siejamas su pareiškėjo skunde nurodyta ūkine komercine veikla, priimamas sprendimas skundą laikyti nepagrįstu ir jis toliau nenagrinėjamas.

Ginant viešąjį interesą ir įvertinus aplinkybę, kad kvapas yra nepastovus, trumpalaikis, nuolat kintantis, priklausančias nuo vėjo krypties, buvo priimtas sprendimas skundų dėl kvapų nagrinėjimo nenutraukti, nors Taisyklės to ir nenumato, o pakartotinai atlikti kvapų kontrolę. Kvapų kontrolės komisija 2017 m. gruodžio 5 d. pakartotinai nuvyko į Pareiškėjo nurodytas gyvenamąsias

aplinkas ir įvertino kvapą bei jo pobūdį. Kvapų kontrolės komisijos išvada – gyvenamosios aplinkos adresais: Malūnininkų g. 20, Švyturio g. 8, Molo g. 2, Klaipėda, ore kvapas nebuvo jaučiamas, adresais: Stadiono g. 9, Parko g. 9, Klaipėda, ore buvo jaučiamas kvapas, kuris gali būti siejamas su įmonių vykdoma veikla.“

7.6. „Kadangi pirmojo etapo metu buvo nustatyta, kad gyvenamojoje aplinkoje adresu Stadiono g. 9 ir Parko g. 9, Klaipėda, buvo jaučiamas kvapas, kuris gali būti siejamas su Įmonių [Bendrovė-1, Bendrovė-2] vykdoma veikla, NVSC Klaipėdos departamentas, vadovaudamasis Taisyklėmis, 2017 m. gruodžio 6 d. raštu Nr. 2.3-4403 (16.3.187. 3.12) kreipėsi į Klaipėdos miesto savivaldybės administraciją [Savivaldybė] ir į Klaipėdos RAAD, prašydamas pateikti informaciją, ar Įmonių statiniai (patalpos) naudojami pagal paskirtį, ar Įmonių statiniai (patalpos) atitinka nustatytus statinio saugos ir paskirties reikalavimus, ar Įmonėse nėra technologinio proceso pažeidimų, ar Įmonės nepažeidžia atitinkamai ūkinei komercinei veiklai išdavusios institucijos leidime (licencijoje) nustatytų ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygų.“

7.7. „Vykdydami kvapų kontrolės antrojo etapo veiksmus, Kvapų kontrolės komisijos nariai įvertino Savivaldybės ir Klaipėdos RAAD pateiktas informacijas.

Savivaldybė 2017 m. gruodžio 11 d. raštu Nr. (4.78)-R2-3457 [...], 2017 m. gruodžio 11 d. raštu Nr. (21.21)-SL2-134 [...] informavo, kad visi Įmonių statiniai naudojami pagal paskirtį, statinių saugos ir paskirties reikalavimų pažeidimų nenustatyta.

Klaipėdos RAAD 2017 m. gruodžio 19 d. raštu Nr. (12)-LV4-2904 [...] informavo, kad Įmonėse technologinių sutrikimų, galėjusių turėti įtakos kvapų sklaidai aplinkos ore, nenustatyta. 2017 m. planinių ir neplaninių patikrinimų metu atvejų, kad Įmonių ūkinė veikla pažeistų Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime (toliau – TIPK) nustatytas ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygas, nenustatyta.“

7.8. „Kvapų kontrolės komisija, įvertinusi pateiktą informaciją, priėmė sprendimą (Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Klaipėdos departamento kvapų kontrolės komisijos 2017 m. gruodžio 27 d. skundo nagrinėjimo pažymos Nr. BV.3-1006 (16.3.187. 3.12) nevykdyti trečiojo kvapų kontrolės etapo veiksmų, t. y. neatlikti cheminių medžiagų (teršalų), galinčių skleisti kvapą, vertinimo, kadangi gyvenamojoje aplinkoje, paėmus ir ištyrus aplinkos oro mėginius, negalima bus nustatyti priežastinio ryšio, jeigu būtų nustatyti Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. V-362 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios ir visuomeninės paskirties pastatų patalpų ore“ patvirtinimo“, arba Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymo Nr. 471/582 „Dėl Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“ reikalavimų pažeidimai. Kvapų kontrolės komisija priėmė sprendimą vykdyti ketvirtojo kvapų kontrolės etapo veiksmus, t. y. atlikti kvapo koncentracijos vertinimą.“

7.9. „NVSC Klaipėdos departamentas parengė Įmonių oro mėginių kvapo koncentracijai nustatyti paėmimo planų projektus ir pateikė juos Laboratorijai derinti. Suderinus planus, Laboratorijos specialistas paims oro mėginius, nustatys kvapo koncentraciją ir atliks kvapo sklaidos modeliavimą.“

7.10. „Pareiškėjas tarpiniu NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. gruodžio 8 d. raštu Nr. 2.3-4415 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“ informuotas apie skundo nagrinėjimo eigą.

Pagal Taisyklių 10 ir 11 punkto nuostatas Pareiškėjas apie skundo nagrinėjimo galutinius rezultatus bus informuotas tuomet, kai bus gauti kvapo koncentracijos gyvenamosios aplinkos ore matavimo ar skaičiavimo modeliavimo būdu rezultatai ir priimtas sprendimas apie skundo pagrįstumą.“

7.11. „Nors Pareiškėjo 2017 m. rugpjūčio 28 d. el. laiške pateikta informacija buvo neišsami, t. y. neatitinkanti Taisyklėse nustatytų reikalavimų, NVSC Klaipėdos departamentas skundą nagrinėjo ir informavo Pareiškėją apie skundo nagrinėjimo eigą (NVSC Klaipėdos departamento 2017 m. rugsėjo 20 d. raštas Nr. 2.3-3539 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“, 2017 m. spalio 4 d. raštas Nr. 2.3-3699 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“, 2017 m. gruodžio 8 d. raštas Nr. 2.3-4445 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“).

NVSC Klaipėdos departamentas 2017 m. rugpjūčio 18 d. raštu Nr. 2.3-3181 (16.3.187. 3.12) „Dėl Informacijos pateikimo“ kreipėsi į Įmones, prašydamas informuoti, kada krova bus vykdoma nuo rugpjūčio 23 d. iki rugsėjo 23 d.“

7.12. „2017 m. lapkričio 14 d. gavus Melnragės bendruomenės (seniūnaitė [...]) skundą dėl sklindančių kvapų, susijusių su Įmonių vykdoma veikla, visi nagrinėjami skundai dėl kvapų, susijusių su Įmonių vykdoma veikla, buvo subendrinti ir nagrinėjami kaip vienas skundas.

NVSC Klaipėdos departamentas 2017 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. 2.3-4168 (16.3.187. 3.12) „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Bendrovę-1, Bendrovę-2, AB „D“ [Bendrovė-3], o į Klaipėdos RAAD 2017 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. 2.3-4169 (16.3.187. 3.12) „Dėl skundo persiuntimo“, prašydamas informuoti, ar 2017 m. lapkričio 4–14 dienomis Įmonėse buvo technologinių sutrikimų, galėjusių turėti įtakos kvapų sklaidai aplinkos ore.“

7.13. „Taisyklės nenumato operatyvaus kvapo kontrolės atlikimo ne darbo metu iškart pranešus pareiškėjui, nenumatyta budinti (-čios) institucija (-os). Kvapų kontrolę atlikti po darbo, nakties metu ir savaitgaliais yra galimybė tik tuomet, kai kvapų kontrolės komisijos nariai informuojami darbo laiku.

Jeigu operatyviają valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę reikia atlikti ne darbo valandomis (vakaro, nakties, poilsio dienomis), NVSC Klaipėdos departamento vadovas operatyviają valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę vykdančių pareigūnų darbą organizuoja, vadovaudamasis Lietuvos darbo kodekso bei kitais darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais. NVSC Klaipėdos departamentas apie numatomą kontrolės atlikimą vakaro, nakties, poilsio dienomis turi būti informuotas darbo metu, kadangi kontrolę atliekantys pareigūnai privalo laikytis tam tikrų administracinių procedūrų, kontrolės atlikimo tvarkos (darbas „ne darbo metu“ turi būti tinkamai įformintas). NVSC Klaipėdos departamentas neturi įgaliojimų reguliuoti kitų institucijų, kurių atstovai įtraukti į kvapų kontrolės komisijos sudėtį, darbo santykius.“

7.14. „Taisyklės nenumato operatyvaus kvapo kontrolės atlikimo ne darbo metu iškart pranešus pareiškėjui, nenumatyta budinti (-čios) institucija (-os). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nuostatomis, tikrinti, ar ūkio subjektai laikosi aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, nustačius pažeidimus teikti privalomuosius nurodymus, stabdyti aplinkai kenksmingos veiklos vykdymą, stabdyti leidimo (licencijos) galiojimą ar jį panaikinti, taikyti administracines poveikio priemones įgaliosios aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekančios institucijos – regionų aplinkos apsaugos departamentai, Aplinkos apsaugos agentūra. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės Lietuvos Respublikoje priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija.

Be to, pagal nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 717, kontroliuoti, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės reikalavimų normų, ar asmenys, kuriems yra išduoti taršos leidimai ar taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, laikosi šiuose leidimuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir standartų, įgaliosios Klaipėdos RAAD. NVSC minėti įgaliojimai nesuteikti.“

7.15. „Mūsų nuomone, kvapų kontrolės atlikimas yra tinkamai reglamentuotas. Taisyklėse nustatyta, kad tik pirmojo kvapų kontrolės etapo metu Komisija su pareiškėju suderintu laiku vyksta į pareiškėjo skunde nurodytą gyvenamąją aplinką ir ūkinės komercinės veiklos vykdymo vietą ir įvertina, ar pareiškėjo gyvenamosios aplinkos ore bei ūkinės komercinės veiklos vykdymo vietoje yra jaučiamas kvapas, ar šis kvapas gali būti siejamas su skunde nurodyta ūkine komercine veikla.

Pirmojo kvapų kontrolės etapo metu neatliekami įmonių patikrinimai. Tolimesnius veiksmus (tame tarpe, ir įmonių neplaniniai patikrinimai) įgaliotos institucijos (šiuo atveju Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamentas) atlieka tik tuomet, kai Komisija nustato, kad gyvenamosios aplinkos ore jaučiamas kvapas gali būti siejamas su pareiškėjo skunde nurodyta ūkine komercine veikla.

Taisyklėse nurodyta, kad kvapų kontrolę vykdo Komisija, susidedanti iš NVSC, leidimą (licenciją) atitinkamai ūkinei komercinei veiklai išdavusios institucijos bei savivaldybės, kurios teritorijoje yra ūkinės komercinės veiklos vykdytojas, administracijos atstovų. Todėl vien NVSC specialistų budėjimas visą parą neužtikrintų kvapų kontrolės pirmojo etapo veiksmų atlikimo. Atliekant pirmojo kvapų kontrolės etapo veiksmus turi dalyvauti visi kvapų kontrolės komisijos nariai tam, kad nebūtų pažeista skundo nagrinėjimo procedūra.“

7.16. „NVSC Klaipėdos departamento specialistai dirba pagal NVSC Klaipėdos departamento direktoriaus patvirtintus darbo grafikus. Darbo grafiko keitimas atliekamas NVSC Klaipėdos departamento specialistų prašymu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnio, 261 straipsnio 3 ir 5 dalimis, Lietuvos Respublikos darbo kodekso 117 straipsnio 1 dalimi, 119 straipsnio, 120 straipsnio 2 dalimi, 124 straipsnio, 144 straipsnio, NVSC darbo reglamento 119 ir 120 punktais, NVSC Klaipėdos departamento atsakingas specialistas rengia įsakymą dėl darbuotojo viršvalandinio darbo, kurį, suderinus su NVSC atsakingais darbuotojais, pasirašo NVSC Klaipėdos departamento direktorius. Dokumentai derinami ir pasirašomi įstaigos darbo laiku.“

7.17. „Labiausiai tikėtina, kad kvapo atsiradimo gyvenamojoje aplinkoje priežastimi gali būti įmonės veikla pažeidžiant technologinį procesą ar leidime (taršos ar taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimuose) nustatytas ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygas. TIPK leidimo sąlygų laikymąsi kontroliuoja Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamentas.

Tam, kad būtų išspręstos Pareiškėjo skunduose išdėstytos problemos, Klaipėdos RAAD, kuris įgaliotas kontroliuoti, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės reikalavimų normų, ar asmenys, kuriems yra išduoti taršos leidimai ar taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, laikosi šiuose leidimuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir standartų, turėtų sugriežtinti įmonių kontrolę – vykdyti neplaninius patikrinimus, siekiant išsiaiškinti pažeidimus, dėl kurių gali atsirasti kvapai.

Siekiant užtikrinti efektyvų kvapų gyvenamosios aplinkos ore valdymą ir priežiūrą, visų pirma būtina užtikrinti kvapų valdymo priemones, kurios padėtų išvengti kvapų susidarymo taršos šaltinyje, o jiems atsiradus – apribotųjų sklidimą į aplinką, taip pat reglamentuoti kvapų valdymą vadovaujantis bendraisiais aplinkos oro kokybės valdymo ir aplinkos apsaugos principais.“

7.18. „2017 m. lapkričio 28 d. NVSC Klaipėdos departamento specialistai dalyvavo Savivaldybės Miesto ūkio ir aplinkos apsaugos komiteto išvažiuojamajame posėdyje į Įmones. Posėdyje dalyvavo ir Melnragės bendruomenės atstovai. Įmonių atsakingi darbuotojai pateikė informaciją, kaip organizuojami krovos darbai (jie vykdomi nepertraukiamu režimu – dieną ir naktį, darbo dienomis, vakarais ir savaitgaliais), kokie veiksmai atliekami, siekiant kontroliuoti išmetimus į aplinką, kadangi kvapas yra nepastovus, trumpalaikis, jo sklaida labai priklauso nuo vėjo krypties.

Siekiant suteikti informaciją apie skundų, susijusių su kvapais, nagrinėjimo tvarką, NVSC Klaipėdos departamento specialistai kartu su Lietuvos Respublikos Seimo nariais dalyvavo susitikime su Melnragės bendruomenės gyventojais. Susitikimo metu buvo paaiškinta skundų nagrinėjimo tvarka, gyventojai buvo kviešti bendradarbiauti (gyventojų buvo paprašyta aktyviai dalyvauti, siekiant nustatyti kvapo sklidimo tendencijas) su skundą nagrinėjančiomis institucijomis, atsakyta į gyventojų klausimus.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 nustatyta didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore 8 europiniai kvapo vienetai (8 OUE/m³) neužtikrina, kad kvapas nebūtų jaučiamas. Mokslinės literatūros duomenimis, kvapo

koncentracija, esant aptikimo slenksčiui, yra 1 europinis kvapo vienetas (1 OUE/m³). Šią koncentraciją gali jausti 50 procentų populiacijos.

NVSC Klaipėdos departamento iniciatyva buvo parengtas Lietuvos higienos normos HN 121:2010 pakeitimo projektas, kuriuo buvo numatytas kvapo ribinės vertės sumažinimas iki 5 europinių kvapo vienetų (5 OUE/m³), ir Taisyklių pakeitimo projektas, kuriuo numatyta skundų dėl kvapų tyrimo tvarka, leisianti operatyviau tirti šiuos skundus. NVSC 2017 rugpjūčio 23 d. raštu Nr. 2-1314 (12.3 11) šiuos projektus pateikė Sveikatos apsaugos ministerijai. Šiuo metu NVSC koreguoja minėtus projektus, atsižvelgdamas į Sveikatos apsaugos ministerijos 2017 m. rugsėjo 8 d. raštu Nr. (10.2.2.1-411)10-7315 gautas pastabas, kurių dalis apima nepritarimą Taisyklių projektui dėl naštos verslui didinimo.“

8. *Klaipėdos RAAD* Seimo kontrolierių informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

8.1. „Aplinkos oro užterštumo lygis vertinamas vadovaujantis „Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašu“. 2001 m. gruodžio 12 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo Nr. 596 „Dėl aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2.1 p. p. nurodyta, kad aplinkos oro kokybės vertinimas yra pagal Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymą vykdomo valstybinio aplinkos monitoringo dalis. Šio aprašo 4.3.1. p. p. pavesta Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentams vertinti kontroliuojamų zonų ir aglomeracijų teritorijų aplinkos oro kokybę.

Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (1997 m. lapkričio 20 d., Nr. VIII-529) 4 ir 6 straipsniuose nurodyta, kad Aplinkos monitoringo sistemą sudaro valstybinis, savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringas, kuriuos vykdant kaupiama ir analizuojama informacija apie gamtinės aplinkos elementų būklę ir jos pasikeitimus valstybės, savivaldybių ir vietinių lygmeniu, o aplinkos monitoringo subjektai yra valstybės, savivaldybių ir mokslo institucijos, ūkio subjektai, kiti asmenys, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka renkantis, kaupiantys ir analizuojantys duomenis ir informaciją apie gamtinės aplinkos elementų būklę. Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo 7 str. 2–3 d. nurodyta, kad valstybinį aplinkos monitoringą organizuoja Aplinkos ministerija [...].“

8.2. „Departamentas iš Pareiškėjo dėl oro taršos-kvapų gavo ir registravo šiuos skundus:

1. Pareiškėjo 2017-07-12 skundas, siųstas per Aplinkos apsaugos kontrolės informacinę sistemą elektroniniu paštu [...]. Departamentas į šį skundą atsakė 2017-07-20 raštu Nr. (9)-LV4-1625.

2. Pareiškėjo 2017-07-21 teiktas papildomas paklausimas Departamentui elektroniniu paštu [...]. Departamentas į šį paklausimą atsakė 2017-08-24 raštu Nr. (9)-LV4-1886.

3. Pareiškėjo 2017-08-28 teiktas papildomas paklausimas Departamentui elektroniniu paštu [...] dėl papildomos informacijos pateikimo. Departamentas į šį paklausimą atsakė 2017-10-11 raštu Nr. (9)-LV4-2252.“

8.3. „Pareiškėjas 2017-07-12 pranešime nurodė, kad naftos kvapas buvo juntamas 2017 m. birželio 24 d., liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 d., t. y. – praėjus 3 dienoms nuo paskutinės Pranešėjo nurodytos juntamo naftos kvapo dienos.

Departamentas, gavęs Pareiškėjo pranešimą, telefonu užklausė Įmonių atsakingus darbuotojus, ar minėtu laikotarpiu nebuvo technologinio proceso pažeidimų bei avarijų. Departamentui buvo atsakyta, kad technologinių sutrikimų ir / ar avarijų minėtose Įmonėse neįvyko. Pranešimo tyrimo metu Departamentas nebuvo gavęs kitos informacijos apie Įmonėse technologinius sutrikimus, kurie galėjo įtakoti iš naftos produktų išsiskiriančių aplinkos oro teršalų koncentracijos aplinkos ore padidėjimą, viršijant teisės aktuose nustatytus normatyvus. Departamentas atsakymą Pranešėjui pateikė 2017-07-20 raštu Nr. (9)-LV4-1625.“

8.4. „Departamentas, atsižvelgdamas į Pareiškėjo pranešimą, 2017-07-14 raštu [...] kreipėsi į Aplinkos apsaugos agentūrą dėl laboratorinių tyrimų aplinkos ore mobilią laboratorija, ties Įmonių teritorija, atlikimo. Aplinkos apsaugos agentūra 2017-07-19 raštu [...] Departamentą informavo, kad

nuo 2017-07-17 mobilia tyrimų laboratorija pradėjo vykdyti tyrimus ... (t. y. – aplinkos ore ties Įmonių teritorija). Šie tyrimai buvo vykdomi iki 2017-07-26. Tyrimų rezultatas – benzeno koncentracija aplinkos ore visą šį laikotarpį buvo žemiau prietaiso nustatymo ribos.“

8.5. „2017-07-21 Pareiškėjas Departamentui pateikė papildomą paklausimą dėl Departamento 2017-07-20 raštu Nr. (9)-LV4-1625 teikto atsakymo, kuriame nenurodė jokių naujų aplinkybių dėl 2017-07-12 teikto pranešimo, o tik prašė papildomai informuoti apie ankstesniojo (t. y. – 2017-07-12) pranešimo tyrimą. Departamentas Pareiškėjui atsakė 2017-08-24 raštu Nr. (9)-LV4-1886.“

8.6. „2017-08-28 Pareiškėjas Departamentui pateikė papildomą paklausimą dėl Departamento 2017-08-24 raštu Nr. (9)-LV4-1886 teikto atsakymo į Pareiškėjo 2017-07-21 pateiktą papildomą paklausimą dėl Departamento 2017-07-20 raštu Nr. (9)-LV4-1625 teikto atsakymo. Departamentas 2017-10-11 raštu Nr. (9)-LV4-2252 atsakė Pareiškėjui.“

8.7. „2017-07-12 Pareiškėjo Departamentui teiktas pranešimas ir sekantys 2017-07-21 bei 2017-08-28 paklausimai yra susiję su 2017 m. birželio 24 d., liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 d. Pareiškėjo užuostais kvapais.“

8.8. „Regionų aplinkos apsaugos departamentai kvapų kontrolės aplinkos ore nevykdo, nes kvapų kontrolės vykdymas teisės aktuose yra reglamentuotas tik gyvenamosios aplinkos ore ir jos vykdymas priskirtas Nacionalinio visuomenės sveikatos centro kompetencijai.“

8.9. „2017-11-16 Departamentas raštu Nr. (9)-LV4-2628 „Dėl mėginių paėmimo Klaipėdos mieste“ kreipėsi į Aplinkos apsaugos agentūros Jūrinių tyrimų departamentą su prašymu inicijuoti aplinkos oro taršos Įmonėse (lakiaisiais organiniais junginiais) tyrimus nurodytuose taršos šaltiniuose bei minėtų įmonių poveikio oro kokybei monitoringo mėginių paėmimo taškuose – A, B, C ir D, pagal prie šio rašto pridėtą monitoringo taškų schemą. 2017-11-17 Aplinkos apsaugos agentūros Jūrinių tyrimų departamento specialistai, vykdydami Departamento prašymą, paėmė mėginius aplinkos ore Sportininkų g. 46, Klaipėdoje. Paimtų mėginių tyrimas parodė, kad 1,2,4-trimetilbenzeno koncentracija aplinkos ore siekė 18 % ribinės vertės, etilbenzeno – 38 % ribinės vertės ir tolueno – 3 % ribinės vertės. Švyturio ir Pušyno g. sankryžoje Klaipėdoje paimtų aplinkos oro mėginių tyrimas parodė, kad 1,2,4-trimetilbenzeno koncentracija aplinkos ore koncentracijos buvo mažesnės už metodo aptikimo ribą, etilbenzeno – koncentracijos buvo mažesnės už metodo aptikimo ribą ir tolueno – 0,5 % ribinės vertės. Molo g. 6 ir Vėtros g. 7 paimtų aplinkos oro mėginių tyrimas parodė, kad LOJ [*pastaba*: lakieji organiniai junginiai] koncentracijos buvo mažesnės už metodo aptikimo ribą. 2017-11-17 paimtuose mėginiuose Įmonės monitoringo taške B (<...>) nustatyta benzeno koncentracija $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, monitoringo taške C (<...>) nustatyta benzeno koncentracija $9 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Teisės aktai nereglamentuoja aplinkos oro užterštumo benzeno ribinių verčių pusės valandos ar paros laikotarpiui. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 patvirtintų Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų IV skyriaus 12 p. ir 3 priede nurodyta, kad benzeno vidurkinimo laikotarpis yra kalendoriniai metai, o šio laikotarpio ribinė vertė – $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2017-11-20 Aplinkos apsaugos agentūros Jūrinių tyrimų departamento specialistai, vykdydami Departamento prašymą, paėmė mėginius iš stacionarių taršos šaltinių Nr. 036, 601 į aplinkos orą išmetamų teršalų koncentracijoms nustatyti. Gauti rezultatai parodė, kad iš stacionaraus taršos šaltinio Nr. 036, 601 į aplinkos orą išmetamas suminis išmatuotas lakiųjų organinių junginių (toliau – LOJ) kiekis (nustatytas iš 15-kos tirtų aplinkos oro teršalų, priskiriamų LOJ) buvo apie 1934 kartus mažesnis negu TIPK leidime nustatytas taršos normatyvas, o iš stacionaraus taršos šaltinio Nr. 601 į aplinkos orą išmetamas suminis išmatuotas LOJ kiekis (nustatytas iš 10-ties tirtų aplinkos oro teršalų, priskiriamų LOJ) buvo apie 3445 kartus mažesnis negu TIPK leidime nustatytas taršos normatyvas. Stacionariame taršos šaltinyje Nr. 034 (Estakada, Dyzelino kolektorius) į aplinkos orą išmetami teršalai nebuvo matuojami, nes šis taršos šaltinis nebeeksplloatuojamas (2017-12-11 Aplinkos apsaugos agentūros Jūrinių tyrimų departamento raštas

Nr. (5.5)-A4-12744).“

8.10. „2017-11-27 raštu Nr. (9)-LV4-2686 Departamentas pateikė atsakymą į 2017-11-14 iš Melnragės bendruomenės gautą paklausimą. Atsakyme nurodyta, kad 2017 m. lapkričio 17–20 d. buvo paimiti oro mėginiai ties Įmonių aplinkos oro monitoringo taškais ir iš Bendrovės-1 naftos produktų geležinkelio krovos estakados, kad vyksta tyrimas dėl galimos oro taršos iš minėtų įmonių ir kad apie tyrimų rezultatus pareiškėjas bus informuotas papildomai. Taip pat nurodyta, kad, atsižvelgiant į Klaipėdos miesto gyventojų pateiktus skundus, Savivaldybės Miesto ūkio ir aplinkosaugos komitetas 2017 metų lapkričio 28 d. kartu rengia išvykstamąjį posėdį į Įmones dėl galimos oro taršos.“

8.11. „2017-12-14 Departamentas raštu Nr. (9)-LV4-2880 Aplinkos apsaugos agentūrai pateikė pasiūlymą spręsti klausimą dėl Įmonių taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygų peržiūrėjimo, papildant ūkio subjektų aplinkos monitoringo programas – greta matuojamų LOJ įtraukti atskirai ir benzeną. Aplinkos apsaugos agentūra 2018-02-02 raštu Nr. (28.I)-A4-1088 informavo Departamentą, kad pratęsė Bendrovės-1 taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo išdavimo terminą dėl būtinumo įvertinti ūkio subjekto aplinkos monitoringo programą ir apsvarstyti siūlomas nustatyti leidimo sąlygas.“

8.12. „2017-12-18 Departamento Klaipėdos miesto agentūros pareigūnų atlikto neplaninio patikrinimo išvadose nurodyta, kad teršalų emisijos iš stacionarių taršos šaltinių Nr. 036 ir 601 neviršijo normatyvų, nustatytų Įmonei išduotame TIPK leidime.“

8.13. „2018-01-16 Departamentas raštu Nr. (9)-LV4-124 kreipėsi į Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimą išduodančią instituciją – Aplinkos apsaugos agentūrą dėl Bendrovei-1 išduoto TIPK leidimo sąlygų peržiūrėjimo, [...].“

Departamentas kreipėsi į NVSC Klaipėdos departamentą, siūlydamas spręsti klausimą dėl naftos produktų kvapų ore tyrimų ir sklaidos modeliavimą gyvenamojoje aplinkoje ties Įmonių teritorija atlikimo, kas leistų įvertinti nemalonių kvapų sklaidimo mastą ir įtakojamas teritorijas. 2018-01-24 Departamento atstovas dalyvavo Aplinkos apsaugos agentūros Vilniuje organizuotame pasitarime, kur buvo nagrinėtas Bendrovės-1 pateiktas prašymas keisti TIPK leidimo sąlygas dėl planuojamo naftos produktų krovos apimčių ir iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmesti leidžiamų teršalų maksimalių kiekių didinimo. [...].“

8.14. „Departamentas mano, kad šiuo metu teisės aktai, reglamentuojantys ūkio subjektų ūkinę veiklą aplinkos apsaugos aspektu, nepakankamai užtikrina teisę Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentams inicijuoti veiklos sąlygų sugriežtinimą probleminiams ūkio subjektams. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 191 straipsnio nuostatomis, TIPK leidimas turi būti pakeistas, kai yra bent viena šių sąlygų: 11 d. 1 punktas – „planuojamas esminis veiklos pobūdžio ar veikimo pakeitimas, kuriam išduotas TIPK leidimas, kai toks pakeitimas ar išplėtimas gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį žmonių sveikatai arba aplinkai“; 11 d. 2 punktas – „išduotame TIPK leidime nustatytos sąlygos ir terminai, dėl kurių TIPK leidimas turi būti pakeistas“; 11 d. 3 punktas – „[...] įsigaliojus naujiems arba pasikeitus Europos Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktu, aplinkos apsaugą reglamentuojančių įstatymų ir jų įgyvendinamųjų teises aktu, aplinkos apsaugos normatyvų, aplinkos apsaugos standartų, aplinkos kokybės normų reikalavimams [...]“.

TIPK leidimų pakeitimų teisinius pagrindus detalizuoja taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-07-15 įsakymu Nr. DI-528 (92 punktas). Departamentas mano, kad tiek LR aplinkos apsaugos įstatyme, tiek Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklėse Aplinkos apsaugos agentūrai, kaip leidimus išduodančiai institucijai, nėra suteikti įgaliojimai sugriežtinti ar papildyti TIPK leidimo sąlygas ūkio subjektams, atsižvelgiant į gyventojų nepasitenkinimą dėl kvapų sklaidos. Departamentas mano, kad šiuo metu galiojantys teisės aktai, reglamentuojantys TIPK leidimų pakeitimo teisinius pagrindus, turėtų būti papildyti teisės normomis, suteikiančiomis Aplinkos apsaugos agentūrai įgaliojimus savo iniciatyva sugriežtinti ar nustatyti papildomas TIPK leidimų

sąlygas, atsižvelgiant į pasikartojančius gyventojų pranešimus (skundus).“

8.15. „Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje aplinkai kenksminga veikla yra apibrėžta kaip fizinių ar juridinių asmenų konkreči veikla, kuri daro neigiamą poveikį aplinkai, viršijantį teisės aktų nustatytus aplinkos apsaugos normatyvus ar standartus. Departamentas, vadovaudamasis su Įmonės teritorija besiribojančiame aplinkos ore atliktų tyrimų rezultatais bei šiuo metu galiojančiais teisės aktais, neturi pagrindo teigti, kad Įmonės vykdoma ūkinė veikla daro neigiamą poveikį aplinkos oro kokybei, viršijantį teisės aktuose nustatytus aplinkos apsaugos normatyvus ar standartus. [...]“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

9.1. *Visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme (VSPĮ) reglamentuojama:*

9.1.1. *2 straipsnis* – „1. *Visuomenės sveikata* – gyventojų visapusė dvasinė, fizinė ir socialinė gerovė. 2. *Visuomenės sveikatos priežiūra* – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma. 3. *Sveikatos aplinka* – visuomenės sveikatai darančių įtaką veiksnių visuma. 4. *Visuomenės sveikatai darantys įtaką veiksniai* – žmogaus aplinkos biologinių, cheminių, ekonominių, ergonominių, fizikinių, socialinių, psichologinių ir kitų veiksnių, darančių įtaką ir žmogaus, ir visuomenės sveikatai, visuma. [...]“

9.1.2. *3 straipsnis* – „Svarbiausi visuomenės sveikatos priežiūros principai, kuriais vadovaujantis atliekama visuomenės sveikatos priežiūra, yra šie: [...] 4) visuomenės sveikatai kenksmingos veiklos draudimas ar ribojimas; 5) valstybės valdymo institucijų ir ūkio subjektų bendradarbiavimas formuojant ir įgyvendinant visuomenės sveikatos politiką; [...]“

9.1.3. *15 straipsnis* – „Nacionalinis visuomenės sveikatos centras: [...] 2) pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą; [...] 8) vykdo kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose; [...]“

9.2. *Aplinkos oro apsaugos įstatyme (AOAI) reglamentuojama:*

9.2.1. *2 straipsnis* – „1. ***Aplinkos oras*** – troposferos oras (ne patalpų), išskyrus darbo aplinkos darbovietėse orą, kuriam taikomi socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro nustatyti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir su kuriuo kiti visuomenės nariai įprastai sąlyčio neturi. [...]. 6. ***Teršalai*** – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui. [...]“

9.2.2. *4 straipsnis* – „2. Savivaldybės ir Aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos pagal savo kompetenciją privalo imtis reikiamų priemonių, kad ribinės ar kitos šiame įstatyme nurodytos užterštumo vertės ir pavojaus slenksčiai nebūtų viršyti. [...]“

9.2.3. *5 straipsnis* – „Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija: 1) kartu su suinteresuotomis institucijomis visoje šalies teritorijoje organizuoja oro kokybės rodiklių matavimus ir kitus tyrimus, reikalingus aplinkos oro kokybei įvertinti; [...]“

9.2.4. *16 straipsnis* – „Asmenys turi teisę Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka: 1) iš valstybės valdymo ir savivaldos institucijų gauti teisingą informaciją apie aplinkos oro būklę, leistinos taršos normatyvus bei planuojamos ūkinės veiklos įtaką; [...] 3) reikalauti, kad būtų nutrauktas kenksmingas ūkinės veiklos objektų poveikis aplinkos orui.“

9.3. *Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme (Įstatymas) reglamentuojama:*

9.3.1 *6 straipsnis* – „Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo ***regionų aplinkos apsaugos departamentai***, Aplinkos apsaugos agentūra, Valstybinė miškų tarnyba, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos pavaldžios parkų ir rezervatų

direkcijos, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos)“ (redakcija, galiojusi iki 2018-07-01).

6 *straipsnis* – „Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinės įstaigos **Aplinkos apsaugos departamentas**, Aplinkos apsaugos agentūra, Valstybinė miškų tarnyba, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos pavaldžios parkų ir rezervatų direkcijos, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos)“ (redakcija, galiojanti nuo 2018-07-01).

6 *straipsnis* – „Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga **Aplinkos apsaugos departamentas**“ (redakcija, galiojanti nuo 2019-01-01).

9.3.2. 7 *straipsnis* – „Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės Lietuvos Respublikoje priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija.“

9.3.3. 8 *straipsnis* – „Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūrą atliekanti institucija: 1) tikrina, ar aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai laikosi jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų aplinkos apsaugos valdymo srityje, tinkamai atlieka savo funkcijas ir pareigas, tikrina, analizuoja ir vertina, ar aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos efektyviai vykdo aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę; 2) aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių institucijų ir pareigūnų veiklos efektyvumui įvertinti tikrina, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų; 3) vykdo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės valdymą bei metodiškai vadovauja aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančioms institucijoms; 4) šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais nagrinėja ginčus dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijų ar pareigūnų priimtų sprendimų; 5) atlieka kitas šio Įstatymo ir kitų teisės aktų pavestas funkcijas.“

9.4. *Viešojo administravimo įstatyme* (VAĮ) reglamentuojama:

9.4.1.. 36¹ *straipsnis* – „2. Ūkio subjektų veiklos priežiūra apima: 1) ūkio subjektų konsultavimą priežiūrą atliekančio subjekto kompetencijos klausimais ir kitų prevencinių veikslių, skirtų užkirsti kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlikimą; 2) ūkio subjektų veiklos patikrinimus; 3) teisės aktų nustatyta tvarka gautos informacijos apie ūkio subjektų veiklą vertinimą; 4) poveikio priemonių ūkio subjektams taikymą įstatymų ir jų pagrindu priimtų kitų teisės aktų nustatyta tvarka.“

9.4.2. 36⁴ *straipsnis* – „11. Ūkio subjekto veiklos neplaninis patikrinimas atliekamas priežiūrą atliekančio subjekto iniciatyva, kai priežiūrą atliekančio subjekto vadovas ar jo įgaliotas asmuo arba reikiamus įgaliojimus turinti priežiūrą atliekančio subjekto kolegiali institucija priima motyvuotą sprendimą atlikti šį patikrinimą. Neplaninis patikrinimas turi atitikti neplaninių patikrinimų taisyklės ir turi būti atliekamas šio straipsnio 12 dalyje nurodytu pagrindu. Priežiūrą atliekantis subjektas, pradėdamas ūkio subjekto veiklos neplaninį patikrinimą, pateikia tikrinamam ūkio subjektui teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopiją. Įstatymų nustatytais atvejais kontroliniai pirkimai gali būti atliekami nepateikus ūkio subjektui teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintos sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopijos. Šiais atvejais teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinta sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopija ūkio subjektui turi būti pateikta iš karto po atlikto kontrolinio pirkimo. 12. Ūkio subjekto veiklos neplaninis patikrinimas gali būti atliekamas: 1) gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti ūkio subjekto veiklos patikrinimą ar kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą; 2) turint informacijos ar kilus pagrįstų įtarimų dėl ūkio subjekto veiklos, kuri gali prieštarauti teisės aktams ar neatitikti teisės aktų reikalavimų; 3) siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ūkio subjekto veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai; 4) jeigu neplaninio patikrinimo atlikimo pagrindą nustato įstatymas ar Vyriausybės priimtas teisės aktas. 13. Ūkio subjekto veiklos neplaninis patikrinimas pagal gautą anoniminių skundą dėl konkretaus ūkio subjekto veiksmų ar neveikimo atliekamas tik tuo atveju, kai yra motyvuotas priežiūrą atliekančio subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens arba reikiamus įgaliojimus turinčios priežiūrą atliekančio subjekto kolegialios

institucijos sprendimas dėl konkretaus anoniminio skundo tyrimo. 14. Informacija apie atliekamą patikrinimą visuomenės informavimo priemonėms, kitiems su patikrinimu nesusijusiems asmenims neteikiama tol, kol patikrinimas nėra baigtas, išskyrus atvejus, kai priežiūrą atliekantis subjektas gali teikti informaciją apie atliekamo patikrinimo faktą, kai tai daroma ne priežiūrą atliekančio subjekto iniciatyva. 15. Ūkio subjektas šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka gali skųsti priežiūrą atliekančio subjekto sprendimą atlikti neplaninį patikrinimą. Sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą apskundimas nesustabdo patikrinimo atlikimo. [...].“

9.5. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) (redakcija, galiojanti nuo 2017-11-23) nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo \31 straipsnyje nustatytų terminų. 6. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis. [...]. 35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. 36. Prašymą nagrinėjusi institucija, pati pastebėjusi ar gavusi pagrįstą asmens kreipimąsi dėl atsakyme esančių spausdinimo, skaičiavimo ar faktinių duomenų klaidų, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo klaidos paaiškėjimo arba asmens kreipimosi dienos jas ištaiso ir pateikia asmeniui ištaisytą atsakymą arba praneša jam, kodėl klaidos nebuvo taisomos. 37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos. 38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

9.6. *Aplinkos ministro 2011-02-18 įsakymu Nr. D1-145 patvirtintame Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų apraše* (Aprašas) reglamentuojama (redakcija, galiojusi skundo pateikimo ir nagrinėjimo valstybės institucijose laikotarpiu):

„2. Ūkio subjektų veiklos planiniai ir neplaniniai patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymu, Europos Parlamento ir Tarybos 2001 m. balandžio 4 d. rekomendacija 2001/331/EB (OL 2001 L 118, p. 41), nustatančia minimalius aplinkosauginių

tikrinimų valstybėse narėse kriterijus, kitais norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais aplinkos apsaugą, ir šiuo Reikalavimų aprašu. [...]. 27. Ūkio subjektų veiklos planiniai ir neplaniniai patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymu, Europos Parlamento ir Tarybos 2001 m. balandžio 4 d. rekomendacija 2001/331/EB (OL 2001 L 118, p. 41), nustatančia minimalius aplinkosauginių tikrinimų valstybėse narėse kriterijus, kitais norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais aplinkos apsaugą, ir šiuo Reikalavimų aprašu. [...]. 29. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, pradėdamas ūkio subjekto neplaninį patikrinimą, pateikia tikrinamam ūkio subjektui pavedimą atlikti patikrinimą arba sprendimą dėl patikrinimo ar teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas šių dokumentų kopijas. Pavedime atlikti patikrinimą arba sprendime dėl patikrinimo turi būti nuoroda į institucijos interneto svetainę, kurioje yra skelbiamos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno, tikrinamo ūkio subjekto teisės ir pareigos patikrinimo atlikimo metu (ūkio subjektų teisės ir pareigos patikrinimo metu nurodytos šio Reikalavimų aprašo 4 priede) ir ūkio subjektui taikoma administracinė atsakomybė už atsisakymą pateikti informaciją ir (ar) netinkamą elgesį aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno atžvilgiu. Neplaninio patikrinimo trukmei taikomi Reikalavimų aprašo 23 ir 24 punktuose nurodyti reikalavimai. [...].“

9.7. *Sveikatos apsaugos ministro 2010-10-04 įsakymu Nr. V-885 patvirtintose Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklėse (Taisyklės) ir Higienos normoje HN 121:2010 „Kvapų koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ (HN 121:2010) nustatyta:*

„3. Kvapų kontrolė atliekama gavus asmens (asmenų) prašymą, pareiškimą, skundą, kuriame asmuo (asmens) skundžiasi iš ūkinėje komercinėje veikloje naudojamų stacionarių taršos šaltinių skleidžiamais kvapais gyvenamosios aplinkos ore (toliau – skundas). Skundus nagrinėja Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Centras) Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“, nustatyta tvarka su šiose Taisyklėse numatytais ypatumais. 5. Skundas nenagrinėjamas, jei skundą nagrinėjanti institucija nustato, kad buvo atliktas ūkinės komercinės veiklos sukeliama kvapo koncentracijos modeliavimas, kuriuo apskaičiuota kvapo koncentracija neviršijo didžiausios leidžiamos kvapo koncentracijos ribinės vertės ir ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygos po kvapo koncentracijos modeliavimo nepakito. 6. Skunde pareiškėjas turi nurodyti šiuos duomenis: 6.1. pareiškėjo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą ir kontaktinius duomenis; 6.2. ūkinės komercinės veiklos, kurioje naudojami stacionarūs taršos šaltiniai skleidžia kvapą gyvenamosios aplinkos ore, vykdytojo pavadinimą, veiklos vykdymo adresą; 6.3. kvapo pobūdį bei laiką, kada jaučiamas kvapas, kada jis intensyviausias ir laiką, kada pareiškėjas siūlo atlikti kvapo kontrolę. 7. Skundą nagrinėjanti institucija, gavusi pareiškėjo skundą, neatitinkantį Taisyklių 6 punkte nurodytų reikalavimų, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu pasiūlo pareiškėjui pateikti trūkstamą informaciją ir nurodo, kad skundas bus nagrinėjamas tik gavus trūkstamą informaciją. [...]. 8. Kvapų kontrolę sudaro šie etapai: 8.1. I etapas – kvapų kontrolės komisijos (toliau – Komisija) sudarymas ir galimo kvapo vietoje patikrinimas: 8.1.1. jei skundas atitinka Taisyklių 6 punkte nustatytus reikalavimus, skundą nagrinėjanti institucija ne vėliau kaip per 7 darbo dienas sudaro Komisiją iš ne mažiau kaip 3 asmenų, į kurią įtraukia savo, leidimą (licenciją) atitinkamai ūkinei komercinei veiklai išdavusios institucijos bei savivaldybės, kurios teritorijoje yra ūkinės komercinės veiklos vykdytojas, administracijos atstovus; [...] 8.1.5. Komisijai nustačius, kad gyvenamosios aplinkos ore jaučiamas kvapas gali būti siejamas su pareiškėjo skunde nurodyta ūkine komercine veikla, pažymos apie kvapą išvadose nurodoma, kad kvapas yra jaučiamas ir gali būti siejamas su ūkine komercine veikla; 8.2. II etapas – ūkinės komercinės veiklos vykdymo sąlygų vertinimas Komisijai nustačius, kad gyvenamosios aplinkos ore jaučiamas kvapas gali būti siejamas su pareiškėjo skunde nurodyta ūkine komercine veikla: [...] 8.3. III etapas – cheminių medžiagų (teršalų), galinčių skleisti kvapą, vertinimas Komisijai nustačius 8.2.1 punkte nurodytų pažeidimų: [...]

8.4. IV etapas – kvapo koncentracijos vertinimas, atliekamas Taisyklių 8.3.2 ir 8.3.4 papunkčiuose nustatytais atvejais: [...] 10. Skundą nagrinėjanti institucija, gavusi kvapo koncentracijos gyvenamosios aplinkos ore matavimo ar skaičiavimo modeliavimo būdu rezultatus, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo kvapo koncentracijos gyvenamosios aplinkos ore matavimo ar skaičiavimo modeliavimo būdu rezultatų gavimo dienos priima atitinkamą sprendimą: 10.1. skundą laikyti nepagrįstu, jei kvapo koncentracija gyvenamosios aplinkos ore neviršija 8 europinių kvapo vienetų (8 OUE/m^3); 10.2. skundą laikyti pagrįstu, jei kvapo koncentracija gyvenamosios aplinkos ore viršija 8 europinius kvapo vienetus (8 OUE/m^3). 11. Skundą nagrinėjanti institucija, priėmusi Taisyklių 10.1 arba 10.2 punkte nurodytą sprendimą, apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo atitinkamo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoja pareiškėją. 12. Skundą nagrinėjanti institucija, priėmusi Taisyklių 10.2 punkte nurodytą sprendimą, įpareigoja ūkinės komercinės veiklos vykdytoją per 30 kalendorinių dienų pateikti su leidimą (licenciją) ūkinei komercinei veiklai išdavusia institucija bei savivaldybės administracija suderintą kvapų skleidimo sumažinimo veiksmų planą, kuriame turi būti nurodytos kvapų skleidimą mažinančios priemonės, jų įvykdymo terminai. [...].“

9.8. *Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatuose* (NVSC nuostatai), patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015-09-18 įsakymu Nr. V-1058, reglamentuojama:

„9. Centro veiklos tikslai: [...] 9.2. vykdyti valstybinę priežiūrą ir kontrolę; [...] 10. Centras, siekdamas savo veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...] 10.2. vykdydamas valstybinę priežiūrą ir kontrolę: [...] 10.2.7. vykdo kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose; [...].“

9.9. *Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento* (reorganizuotas) *nuostatuose* (Klaipėdos RAAD nuostatai), *patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 717*, nustatyta:

„10. Departamento veiklos tikslai: 10.1. vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, išskyrus aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo, miškų būklės, naudojimo, atkūrimo, įveisimo ir apsaugos srityse; [...]; 11. Departamentas atlieka šias funkcijas: 11.1. įgyvendindamas 10.1 papunktyje nurodytą veiklos tikslą: [...] 11.1.5. kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės reikalavimų normų; [...].“

9.10. *Aplinkos apsaugos departamento nuostatuose* (AAD nuostatai), *patvirtintuose aplinkos ministro 2018-04-06 įsakymu Nr. D1-277*, reglamentuojama:

„2. Departamento paskirtis – siekiant užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. [...] 10. Departamentas, įgyvendindamas 9 punkte nurodytus veiklos tikslus, atlieka šias funkcijas: [...] 10.5. kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės normų; [...].“

9.11. *Aplinkos ministro 2001-12-12 įsakymu Nr. 596 patvirtintame Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos apraše* (Tvarkos aprašas) reglamentuojama: „3. Skiriu *Aplinkos apsaugos agentūrą atsakinga už*: 3.1. aplinkos oro kokybės vertinimą zonoje ir aglomeracijose, zonų ir aglomeracijų klasifikavimą pagal vertinimo ribas ir vertinimo kokybės užtikrinimą; [...] 4. Pavedu: 4.1. *Aplinkos apsaugos agentūrai*: 4.1.1. vykdyti Tvarkos apraše nurodytos nacionalinės etaloninės laboratorijos funkcijas; [...]. 2. ***Tvarkos apraše vartojamos sąvokos***: *aglomeracija* – zona, kuri yra miesto teritorija ir kurioje gyvena daugiau nei 250 000 gyventojų arba kurioje dėl gyventojų tankumo (gyventojų skaičiaus kvadratiniam kilometre) būtina vertinti ir valdyti aplinkos oro kokybę; *aplinkos oras* – sąvoka atitinka Aplinkos oro apsaugos įstatyme vartojamą sąvoką; [...] ***teršalas*** – medžiaga, esanti aplinkos ore ir galinti pakenkti žmonių sveikatai ir (arba) aplinkai; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika

10.1. *Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03*, konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų**. Valstybės tarnautojai turi **nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų**. Konstitucinis Teismas 2000-06-30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]. [...] Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime ir 2004-11-05 išvadoje konstatavo, kad **Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...]** (Konstitucinio Teismo 1999-05-11 nutarimas, 2004-11-05 išvada) [...]“

10.2. *Konstitucinis Teismas savo 2003-12-30 nutarime*, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucijos 29 straipsnyje yra įtvirtintas visų asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams principas. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad tai yra formalios *asmenų lygybės principas*. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio turinį Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad šio principo turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pačius faktus savavališkai vertinti skirtingai.

Visų asmenų lygybės principas reiškia ir tai, kad atitinkamos rūšies santykių subjektams – visiems vienodais požymiais pasižymintiems asmenims (jų grupėms) turi būti taikomas tas pats įstatymas ar kitas teisės aktas – tas pats vienodas, visiems tos kategorijos subjektams bendras, lygus matas. Vienodai turi būti taikomos tiek materialiosios, tiek proceso teisės normos.

Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeidžiamas, jei tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. nutarimas). [...]“

10.3. *Konstitucinis Teismas savo 2011-06-23 sprendime*, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio teisinės valstybės principo negalima aiškinti kaip įtvirtinto tik Konstitucijos preambulėje; neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra **teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas**; konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. rugpjūčio 23 d., 2010 m. gegužės 28 d., 2010 m. lapkričio 9 d. nutarimai). [...]“

10.4. *Konstitucinis Teismas savo 2004-12-13 nutarime* yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti **aiškus, suprantamas**,

neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*); [...].“

10.5. *Konstitucinis Teismas 2013-05-16 nutarime* yra konstatavęs:

„[...] Konstituciniai sveikatos apsaugos pagrindai yra įtvirtinti Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta: „Valstybė rūpinasi žmonių sveikata ir laiduoja medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus. Įstatymas nustato piliečiams nemokamos medicinos pagalbos valstybinėse gydymo įstaigose teikimo tvarką.“

Žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 11 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai). Aiškindamas konstitucinę nuostatą, kad valstybė rūpinasi žmonių sveikata, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai).

Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalies nuostata, kad valstybė rūpinasi žmonių sveikata, yra išreikštas konstitucinis principas, įvairiais aspektais atsispindintis ir kitose Konstitucijos nuostatose (pirmiausia kitose tos pačios dalies nuostatose, bet ne tik jose), kuriuo turi būti grindžiama visa su žmonių sveikata susijusi valstybės veikla. [...].

Žmogaus gyvybė ir orumas yra ypatingos, žmogaus vientisumą ir jo nepaprastą esmę išreiškiančios vertybės (Konstitucinio Teismo 1998 m. gruodžio 9 d. nutarimas), kurias valstybė yra konstituciškai įpareigota saugoti ir ginti. [...]. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad valstybė turi pareigą saugoti asmenis nuo grėsmių sveikatai (sumažinti sveikatai keliamą pavojų, o tam tikrais atvejais, kai tai įmanoma, užkirsti jam kelią), [...].

Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalies nuostata, jog valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, aiškintina *inter alia* kartu su Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalimi, kurioje nustatyta, kad valstybė rūpinasi žmonių sveikata. Aiškindamas Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalį, Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių (Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 11 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai), taip pat kad žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija (Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai).“

11. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

11.1. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo* (toliau vadinama ir – LVAT) 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis,

viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

11.2. *LVAT 2016-09-16 apžvalgoje* (Administracinė jurisprudencija. 2016, 30), be kita ko, nurodyta:

„Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija gerą administravimą įvardija kaip pagrindinę teisę. [...]. Administracinės taisyklės turi svarbią reikšmę įgyvendinant teisę, įskaitant ir teisę, susijusią su pagrindinių žmogaus teisių apsauga. Administracinė teisė savime yra svarbus teisių apsaugos veiksnys. Antai, teisė būti išklaustam ir pareiga surinkti pakankamai informacijos (prieš priimant sprendimą) yra neatsiejama įvairių materialiuju teisių, laiduojamų nacionalinių konstitucijų ir įstatymų, įgyvendinimo dalis. Todėl šios taisyklės gali veikti kaip priemonė tikslui - materialiuju teisių įgyvendinimui konkrečioje situacijoje - pasiekti. [...] Geras administravimas, įtvirtintas kaip asmenų subjektinė teisė, viešojo administravimo subjektus ne tik įpareigoja paisyti teisinių reikalavimų, bet taip pat suteikia asmenims šios teisės įgyvendinamumo garantiją jų santykiuose su administraciniais organais (*Wakefield 2007, 58-59*). [...].“

11.3. „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. Viešojoje teisėje veikiančys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas (*LVAT 2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476/2009; 2009-12-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1505/2009*). „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (arba kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje – įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ (*2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013*).

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios Skundo dalys:

12.1. Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę.

12.2. Dėl NVSC pareigūnų veiksmų (neveikimo) vykdant valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pvz., dėl pareigūnų laiku nepriimtų sprendimų, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, dėl informacijos asmenims apie jų teises, priimtų sprendimų apskundimo tvarką nesuteikimo ir pan.).

Pažymėtina, jog Seimo kontrolierius neturi įgaliojimų tirti ir vertinti kvapų atsiradimo priežasčių, atliktų kvapų ore tyrimų teisingumo, nustatyti faktines aplinkybes.

***Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo)
vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę***

13. Atsižvelgus į nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, pažymima:

13.1. vadovaujantis Įstatymo (pažymos 9.3 punktas) nuostatomis, iki 2018-07-01 valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdė regionų aplinkos apsaugos departamentai, Aplinkos apsaugos agentūra ir kitos valstybės institucijos. Nuo 2018-07-01 valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę pradėjo vykdyti Aplinkos apsaugos departamentas, Aplinkos apsaugos agentūra ir kitos valstybės institucijos. Nuo 2019-01-01 aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdo tik Aplinkos apsaugos departamentas, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę organizuoja ir priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija.

Vadovaujantis Aprašu (pažymos 9.6 punktas), iki 2018-07-01 planinius ir neplaninius patikrinimus, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, atliko regionų aplinkos apsaugos departamentai (nagrinėjamu atveju – Klaipėdos RAAD), o nuo 2018-07-01 minėtus patikrinimus atlieka Aplinkos apsaugos departamentas. Ūkio subjektų planiniai ir neplaniniai patikrinimai atliekami vadovaujantis VAĮ (pažymos 9.4 punktas) ir Aprašu (pažymos 9.6 punktas).

13.2. *Nagrinėjamu atveju:*

13.2.1. Klaipėdos RAAD buvo gauti ir teisės aktų nustatyta tvarka registruoti Pareiškėjo skundai dėl juntamo naftos kvapo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Pareiškėjas 2017-07-12 kreipėsi į Departamentą dėl 2017 m. birželio 24 dieną, liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 dienomis sklidusių kvapų, t. y. praėjus 3 dienoms nuo paskutinės juntamo kvapo dienos. Departamentas, vadovaudamasis galiojančių teisės aktų nuostatomis, atsakė į visus Pareiškėjo skundus / paklausimus (pažymos 8.2 punktas), išaiškino apskundimo tvarką, jeigu jo netenkina atsakymai. Kadangi Departamentas kvapų kontrolės aplinkos ore nevykdė, pagal kompetenciją ėmėsi šių priemonių: Pareiškėjo skundą 2017-07-12 persiuntė NVSC, kuris vykdo kvapų kontrolę, kreipėsi į Bendroves, ar nebuvo technologinio proceso pažeidimų arba avarijų, į Aplinkos apsaugos agentūrą – dėl aplinkos oro ties Įmonių teritorija laboratorinių tyrimų atlikimo (pažymos 8.4, 8.8 punktai), kreipėsi į NVSC Klaipėdos departamentą, atliko neplaninį patikrinimą Įmonėje, pateikė išvadas, kreipėsi į Aplinkos apsaugos agentūrą dėl Bendrovei-1 išduoto TIPK leidimo sąlygų peržiūrėjimo;

13.2.2. vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklių (pažymos 9.5 punktas) nuostatomis, prašymai turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų, pratęsus prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.

Pažymėtina, kad Departamentas į Pareiškėjo 2017-08-28 elektroniniu paštu pateiktą prašymą atsakė tik 2017-10-11, t. y. praleidus nustatytą 20 darbo dienų terminą, informacija, ar buvo pratęstas terminas ir ar apie tai informuotas Pareiškėjas, nepateikta.

Įvertinus pasikeitusį teisinį reglamentavimą ir pakitusias aplinkybes, t. y., kad regioniniai aplinkos apsaugos departamentai (nagrinėjamu atveju – ir Klaipėdos RAAD) buvo reorganizuoti ir nevykdo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės funkcijų, Seimo kontrolieriaus nuomone netikslinga teikti rekomendacijas nuo 2018-07-01 minėtas funkcijas vykdančiam Aplinkos apsaugos departamentui.

Seimo kontrolierius taip pat neturi pagrindo abejoti, kad Aplinkos apsaugos departamentas paskirtas funkcijas vykdo (vykdys) netinkamai, todėl netikslinga teikti jam rekomendacijas dėl asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo tvarkos, taip pat dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės funkcijos tinkamo vykdymo.

14. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina:

14.1. vadovaujantis Vyriausybės 2018 m. vasario 21 d. nutarimu Nr. 159 „Dėl sutikimo reorganizuoti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentus“ ir aplinkos ministro 2018 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-277 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo“ bei siekiant pagerinti valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės efektyvumą bei optimizuoti reorganizuojamų ir reorganizavime dalyvaujančių institucijų bendrųjų funkcijų vykdymą, Klaipėdos RAAD buvo reorganizuotas (jungimo būdu) ir nuo 2018-07-01 prijungtas prie Aplinkos apsaugos departamento;

14.2. vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 punkte įtvirtintomis nuostatomis (skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės; nagrinėjamu atveju – pakeistas subjektas, vykdęs valstybinę aplinkos apsaugos kontrolės funkciją), Pareiškėjo Skundo dalies dėl Klaipėdos RAAD pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimas nutrauktinas.

***Dėl NVSC pareigūnų veiksmų (neveikimo)
vykdant valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę***

15. Atsižvelgus į nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, pažymėtina:

15.1. vadovaujantis VSPĮ (pažymos 9.1 punktas), sveikatos aplinka – visuomenės sveikatai darančių įtaką veiksnių visuma, visuomenės sveikatai darantys įtaką veiksniai – žmogaus aplinkos biologinių, cheminių, ekonominių, ergonominių, fizikinių, socialinių, psichologinių ir kitų veiksnių, darančių įtaką ir žmogaus, ir visuomenės sveikatai, visuma. NVSC pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą, vykdo kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose.

15.2. Nagrinėjamu atveju:

15.2.1. Pareiškėjas skundžiasi, kad NVSC, užuot ėmęsis operatyvių priemonių oro teršėjams nustatyti, biurokратиškai atsirašinėjo;

15.2.2. iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų turinio nustatyta, kad visi NVSC adresuoti Pareiškėjo prašymai buvo teisės aktuose nustatyta tvarka registruoti ir į juos pateikti atsakymai.

NVSC kvapų kontrolę vykdo bei nagrinėja asmenų skundus vadovaudamasis Taisyklėse ir HN 121:2010 nustatytais reikalavimais. Pažymėtina, kad, kol nėra skundo, NVSC tyrimo neprededa. Taisyklėse imperatyviai nurodyta, kokia informacija turi būti pateikiama skunde.

NVSC nepažeidė teisės aktų reikalavimų papildomai paprašydamas Pareiškėjo informacijos (pažymos 8.3 punktas).

NVSC, vadovaujantis Taisyklių, HN 121:2010 reikalavimais, 2017-07-20 buvo sudaryta Kvapų kontrolės komisija (Komisija) (pažymos 8.5 punktas). NVSC vadovų teigimu, (pažymos 8.4 punktas), specialistai vyko į Pareiškėjo nurodytas gyvenamąsias aplinkas, siekdami nustatyti „kvapo sklaidimo tendencijas ir kad Komisija būtų kviečiama tikslingai“. NVSC dokumentų, patvirtinančių Departamento veiksmus, nepateikė, nurodydamas, kad „Taisyklėse tokie veiksmai nenumatyti“;

15.2.3. įvertinus pateiktą informaciją, dokumentus, Seimo kontrolieriaus nuomone, NVSC veiksmai, vykdant kvapų kontrolę Pareiškėjo nurodytoje aplinkoje, nelaikytini pakankamais, kad būtų operatyviai nustatytas kvapus skleidžiantis šaltinis:

1) Pareiškėjas tiek 2017-07-12, tiek ir kituose savo skunduose nurodė, iš kur, ir koku metu, nuo kurios pusės sklinda naftos kvapas, tačiau, kaip nustatyta tyrimo metu, NVSC teigimu, tai buvo nepakankama informacija Kvapų kontrolės komisijai vykti į vietą. Kritikuotini tokie pareigūnų veiksmai, žinant, kad kvapų sklaidimas priklauso nuo oro sąlygų, atliekamos ūkinės veiklos ir pan. ir kad kvapų kontrolė turi būti vykdoma operatyviai;

2) Kvapų kontrolės komisija į Pareiškėjo nurodomas (2017-07-12 skunde ir vėlesniuose)

gyvenamąsias vietas nuvyko tik 2017-10-06 ir nakties metu įvertino kvapus ir jų pobūdį (pažymos 8.5 punktas). Pažymėtina, kad Pareiškėjas savo skunduose pranešė apie naftos kvapą, kuris sklido 2017 m. birželio 24 dieną, liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 dienomis.

Kyla pagrįstas klausimas, ką galima sužinoti apie Pareiškėjo nurodytomis dienomis sklidusį kvapą, jei patikrinimas atliekamas po trijų mėnesių? Kritikuotini NVSC pareigūnų paaiškinimai, nurodant, kad „tokie teisės aktai“ ir kad jie vykdo juose nustatytus reikalavimus. Seimo kontrolieriaus nuomone, jeigu teisės aktai trukdo tinkamai atlikti priskirtas funkcijas, reikia imtis priemonių tikslinti teisės aktus;

3) vertinant NVSC Pareiškėjui pateiktus atsakymus, pažymėtina, kad Pareiškėjui nebuvo atsakyta į jo 2017-07-12 skunde nurodytas aplinkybes, t. y., dėl birželio 24 dieną, liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 dienomis gyvenamojoje aplinkoje sklidusio naftos kvapo;

4) NVSC, Kvapų kontrolės komisijos veiksmai, nustatant kvapų sklidimą, tendencijas, kvapo koncentracijos vertinimą ir pan. (I, II ir IV kvapų kontrolės etapai), buvo atliekami 2017 m. spalio–gruodžio mėnesiais.

16. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Pareiškėjui nebuvo atsakyta (nepateiktas išsamus, motyvuotas atsakymas) dėl 2017-07-12 ir vėlesniuose skunduose nurodytų aplinkybių (dėl 2017 m. birželio 24 dieną, liepos 1, 3, 5, 6 ir 9 dienomis sklidusio naftos kvapo), taigi ši Skundo dalis pripažintina pagrįsta.

17. Vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 21 punktu, Seimo kontrolieriai turi teisę pasisakyti (teikti siūlymus arba pastabas) dėl viešojo administravimo gerinimo net ir klausimais, nepriskirtais Seimo kontrolieriaus kompetencijai. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 19² straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolierių įstaiga yra nacionalinė žmogaus teisių institucija (NŽTI). *Svarbiausi NŽTI tikslai* – pasisakyti įvairiais žmogaus teisių klausimais ir, bendradarbiaujant su visuomene, kelti aktualias žmogaus teisių problemas, atlikti kitas pagrindines NŽTI funkcijas, apibrėžtas JT Generalinės Asamblėjos priimtoje rezoliucijoje.

Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į šias aplinkybes:

1) švarus ir grynas oras – viena svarbiausių švarios ir sveikos aplinkos dalis. Nemalonūs kvapai gali daryti neigiamą įtaką kasdienei žmonių veiklai arba jų savijautai. Kvapų sklaidos šaltiniai dažniausiai būna naftos perdirbimo gamyklos, maisto gamybos ir perdirbimo įmonės, skalbimo ir valymo priemonių, popieriaus ir kartono, trašų, gumos ir plastmasių gamybos įmonės, transportas ir pan.

Kvapų kontrolė vykdoma pagal Taisyklėse, HN 121:2010 nustatytus reikalavimus: kvapų kontrolė nevykdoma, jeigu nėra skundo; asmens skundas / prašymas turi atitikti reikalavimus, nurodant netgi ūkinės komercinės veiklos, kurioje naudojami stacionarūs taršos šaltiniai skleidžiamą kvapą gyvenamosios aplinkos ore, vykdytojo pavadinimą, veiklos vykdymo adresą (ko pareiškėjai gali ir nežinoti arba neturi galimybių nustatyti); jeigu skundas atitinka reikalavimus, tik tada sudaroma Kvapų kontrolės komisija, kuri keturiais etapais vykdo kvapų kontrolę. NVSC neatlieka operatyviųjų patikrinimų, neplaninių patikrinimų.

Seimo kontrolieriaus nuomone, teisės aktais yra numatytas (reglamentuotas) labai ilgas procesas kvapų kontrolei atlikti (reikėtų įvertinti tai, kad kvapų sklaida priklauso nuo oro sąlygų, ūkio subjekto vykdomos veiklos laiko ir pan.), todėl tikslinga tikslinti Kvapų kontrolės taisykles, trumpinant skundų nagrinėjimo, Kvapų kontrolės komisijos sudarymo, skunduose nurodytų aplinkybių tikrinimo laiką, tobulinti kvapų kontrolės mechanizmą. Galimai reikėtų numatyti atvejus, kada kvapų kontrolė atliekama (NVSC pareigūnai apie tai surašo pirminius dokumentus) tik gavus pranešimą apie sklindančius naftos, nuotekų arba kt. kvapus, galinčius sutrikdyti žmonių sveikatą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad *teršalas* – medžiaga, esanti aplinkos ore ir galinti pakenkti žmonių sveikatai ir (arba) aplinkai, *oro tarša* – kenksmingų žmonių bei kitiems organizmams arba pažeidžiančių aplinką medžiagų išmetimas į atmosferą, o tai kenkia žmogaus sveikatai ir aplinkai, *kvapas* – organoleptinė savybė, kurią junta uoslės organas, įkvepiant tam tikrų lakiųjų

medžiagų (HN 121:2010), nuolat esantys ir dirginantys kvapai taip pat gali pakenkti žmogaus sveikatai, taigi, Seimo kontrolieriaus nuomone, reikėtų svarstyti klausimą, kad teisės aktuose kvapai būtų prilyginti oro taršai;

2) ūkio subjektų veiklos patikrinimai (planiniai ir neplaniniai), vykdam valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, atliekami vadovaujantis VAI (pažymos 9.4 punktą) ir Aprašo (pažymos 8.6 punktą). Seimo kontrolieriaus nuomone, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai kartu su NVSC pareigūnais turėtų teisę atlikti operatyviają kontrolę, gavus asmenų pranešimus dėl sklindančių, dirginančių kvapų, kaip nagrinėjamu atveju, dėl ūkio subjektų galimai vykdomos veiklos (tinkamai arba netinkamai) juntamo naftos kvapo, galinčio žmonėms sukelti sveikatos sutrikimus, ir įvertinti situaciją vietoje (ūkio subjektų galimą veiklą, kvapų koncentraciją gyvenamojoje aplinkoje), surašant atitinkamus dokumentus;

3) atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisėkūros principais vadinami tam tikri imperatyvūs reikalavimai, keliami teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas, teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: *pagarbos asmens teisėms ir laisvėms* – reiškiančiu, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų; *efektyvumo* – reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus; *aiškumo* – reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas.

Konstitucinio Teismo 2004-12-13 nutarime konstatuota: „Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; *diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais*; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti *aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktu formuluotės turi būti tikslios*.“ Konstitucinis Teismas taip pat yra nurodęs, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kyla reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos. Šis reikalavimas *inter alia* reiškia, kad draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose.

„Administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, kad santykyje su viešąja administracija kilus neaiškumams, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Iš to valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Pabrėžtina ir tai, kad atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra pripažintas koordinuojančio ir determinuojančio konstitucinio teisinės valstybės principo dalimi, viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos

saugomų ir ginamų vertybių (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“). *Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, o sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą* (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017).“

Seimo kontrolieriaus nuomone, privaloma atsakingai įvertinti, kad pasikartojantys nemalonūs kvapai žmonėms gali sukelti įvairių sveikatos sutrikimų, ir todėl valstybės institucijos, vykdančios valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, valstybinę sveikatos priežiūrą, savivaldybės, bendradarbiaudamos, turi imtis visų įmanomų priemonių siekiant pagerinti oro kokybę, sumažinti diskomfortą žmonėms, gyvenantiems arti pramonės įmonių ir kitų objektų, galinčių skleisti aštrius kvapus.

Tyrimu nustatyta, kad NVSC Klaipėdos departamento iniciatyva buvo parengtas Lietuvos higienos normos HN 121:2010 pakeitimo projektas, kuriuo buvo numatytas kvapo ribinės vertės sumažinimas iki 5 europinių kvapo vienetų (5 OUE/m^3), ir Taisyklių pakeitimo projektas, kuriuo numatyta skundų dėl kvapų tyrimo tvarka, leisianti operatyviau tirti šiuos skundus. NVSC 2017 rugpjūčio 23 d. raštu Nr. 2-1314 (12.3 11) šiuos projektus pateikė Sveikatos apsaugos ministerijai. Projektai buvo koreguojami atsižvelgus į Sveikatos apsaugos ministerijos 2017 m. rugsėjo 8 d. raštu Nr. (10.2.2.1-411)10-7315 gautas pastabas, kurių dalis apima nepritarimą Taisyklių projektui dėl naštos verslui didinimo. Pažymėtina, kad iki šiol pataisos nepriimtos.

18. Iš Skundo tyrimui surinktos informacijos nustatyta, kad:

18.1. 2019 metų sausio mėn. Klaipėdos apygardos prokuratūroje buvo priimti du nutarimai atsisakyti taikyti viešojo gynimo intereso priemonės dėl oro taršos gyvenamuosiuose Klaipėdos miesto šiaurinės dalies rajonuose, besiribojančiuose su Klaipėdos uostu ir dėl Klaipėdos miesto pietinėje dalyje tvyrančių kvapų ir jų skleidžiamos taršos. Abu nutarimai pareiškėjų buvo apskūsti Klaipėdos miesto apylinkė teismui. Skundą dėl oro taršos gyvenamuosiuose Klaipėdos miesto šiaurinės dalies rajonuose Klaipėdos miesto apylinkės teismas atmetė ir paliko galioti prokurorės nutarimą.

18.2. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, kuriai pavesta įvertinti esamą padėtį Lietuvoje bei užsienio šalių pažangią patirtį ir pasiūlyti sprendimo būdus bei reikalavimus oro taršai mažinti.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia

X skundo dalies dėl tuomečio Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia

X skundo dalį dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1

dalis 8, 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministrams* rekomenduoja:

21.1. atkreipti dėmesį į pažymos 15, 17 punktuose pateiktas išvadas, imtis teisinių ir organizacinių priemonių spręsti teisės aktų, reglamentuojančių valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę, įskaitant oro taršos kontrolę, visuomenės sveikatos priežiūrą, tikslinimo klausimą, siekiant pagerinti oro kokybę, sumažinti diskomfortą žmonėms, gyvenantiems arti pramonės įmonių ir kitų objektų, galinčių skleisti aštrius kvapus, prireikus griežtinti ūkio subjektų veiklos sąlygas, galimybes keisti veiklos sąlygas, ar įpareigoti imtis papildomų priemonių oro taršai mažinti;

21.2. spręsti teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, visuomenės sveikatos kontrolę, patikrinimų (kontrolės) tvarką, atsakingų institucijų funkcijas, tikslinimo klausimą, siekiant užtikrinti efektyvų kvapų (kaip aplinkos oro teršalų) gyvenamosios aplinkos ore valdymą ir priežiūrą bei savalaikį reagavimą į pranešimus; reglamentuoti kvapų valdymą vadovaujantis bendraisiais aplinkos oro kokybės valdymo ir aplinkos apsaugos principais;

21.3. imtis priemonių, kad teisės aktai būtų priimami vadovaujantis teisinės valstybės principu „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“, teisėkūros principais, būtų aiškūs, suprantami, neprieštaringi, teisės aktų formuluotės būtų tikslios; prireikus, bendradarbiauti su kitomis institucijomis ir įstaigomis.

Prašytume apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių ir Pareiškėją informuoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip 2019 m. spalio 1 d.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas